

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLÜSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Stockholm på rullsko

STOCKHOLM börjar på att bli en högst munter stad med en rikedom af nöjen för kropp och själ. Den senaste nyheten på förlustelsernas område är en rullskridskobana, hvilken i dessa dagar öppnats vid Norrlandsgatan. Den är en pigg dansk, herr Synnergaard, som satt företaget i scen och nu ämnar göra stockholmarna förtjusta i den för dem nya sporten.

Vår bild här ofvan visar i förgrunden hr S. åkande med en ung elev.

Banan har redan börjat besökas lifligt af mer eller mindre skickliga skridskogångare och kullerbyttor äro icke uteslutna, men de bidraga blott att öka den glada stämningen. Innanför banan finnes ett näpet s. k. tærum, där förfriskningar serveras af ett par stockholm-födda japanskor, af hvilka den ena är en mycket intagande företeelse.

Ulla Boltenstern.

Den unga kvinnan, hvars lefnadsbana på ett så våldsamt sätt afbröts vid den franska ångaren *Chanzy's* hemska undergång i Medelhafvet natten till den 10 februari, hör ej till dem som låtit tala om sig i det offentliga lifvet, men hennes ovanligt rika begåfning och fasta karaktär ha gjort henne bemärkt och uppskattad i vida kretsar. Moderlös från sitt första lefnadsår, tillbringade Ulla Boltenstern sin barndom dels hos sin fader major Wilhelm Boltenstern på Fjärrestad och dels hos sina morföräldrar. Sina skolstudier fullbordade hon under två års studier i Tyskland och utbildade sedan sina anlag i Tekniska skolans 2-års-kurs i Stockholm. Från denna tid börjar det egentliga samlifvet med mormodern, friherrinnan Ebba Beck-Friis, f. Oxenstierna, på Harg. Hon var om vintrarne bosatt i Stockholm, dit Ulla äfven följde henne. Det starka bandet mellan den moderlösa dotterdottern och mormodern blef af omätlig betydelse för Ullas karaktärsdanning och var alltid den källa, ur hvilken hon hämtade näring för sitt rika, tidvis ganska inåtvända själslif.

Här är ej platsen för att beröra det gränslösa tomrum, som hon lämnar inom sin släkt, men dock må det sägas, att hennes inflytande på sin närmaste omgivning kanske varit ovanligt stort därigenom att hon, trots sin ungdom, var i stånd att följa med och sätta sig in i de mest skilda äldrars uppfattning och lefnadsförhållanden. Denna egenskap bidrog äfven till att landtbefolkningen på hennes mormors egendom var särskildt fäst vid henne.

Efter att några år ha deltagit i sällskapslifvets nöjen, ägnade hon sig mera helt åt den verksamhet, dit hennes rika anlag förde henne, och hade det sista året af sin korta lefnad anställning hos Handarbetets Vänner i Stockholm. Af kunder, kamrater och betjäning är hon där på det djupaste sörjd och saknad, ej minst för sitt skickliga och plikttrogna arbete och för sin förmåga att på ovanligt kort tid göra sig oombärlig. Särskildt vid industriutställningen för-

hiden sommar var hon Handarbetets Vänner till stor hjälp genom sin språkkunnighet, sin medfödda takt och fina uppträdande. Under hennes verksamhet på denna plats liksom i alla olika förhållanden i lifvet sökte hon nedlägga hela sin energi på att utveckla de gedigna karaktärsdrag som gifvits henne, och hon lyckades som få att förverkliga denna sin föresats.

Sådan var i korta drag den kvinna, som med jublande tacksamhet mottog sin fars erbjudan att göra en utländsk resa med honom på två månader. Därefter var det hennes mening att stanna på sin fars egendom i Skåne, där hon fått ett mångsidigt verksamhetsfält för sin rika natur. Kanske det var i tankarne på denna framtid som hon i ungdomlig hänförelse öfver utsiken från Rigi i Schweiz utropat, att det var härligt att ha molnen under sig, himlen öfver sig och lifvet ljusst och klart framför sig. Hvarje skriftligt meddelande från henne vittnade om, att denna stämning följde henne under de tio dagar hon hann tillryggalägga af resan.

På hotellet i Rapallo nära Genua väckte de ståtliga svenskarne mycket intresse och upseende, och bestörtningen vid underrättelsen om deras förolyckande var där allmän. Om färden på det stormande Medelhafvet vet man intet, men Ulla Boltensterns själstyrka borgar för att hon äfven i detta sista hårda prof afgått med segern.

Den utstakade vägen blef ej hennes, men den väg hon tillryggalagt är mer än tillfyllest för att vi andra med kärlek och tacksamhet skola bevara hennes minne.

LOUISE STENBOCK, F. MÖRNER.

Hemlösa barn och barnlösa hem.

En amerikansk parallell.

DET GLÄDJANDE intresse, som Iduns läsare visat ifråga om att skaffa de hemlösa barnen goda hem, ger mig anledning att omtala hur en liknande verksamhet kom att se dagen i Amerika.

En stor kvinnotidskrift, *The Delineator*, begynte för omkring två år sedan ett energiskt arbete för att rädda de värlösa barnen undan massinstitutionerna. I tidskriften publicerades utmärkt väl skrifna artiklar, hvori lifvet inom anstalterna skildrades i ord och bild och hvori en skarp kritik öfvades öfver det där nästan oundgängliga, men för barnets glädje och utveckling ödesdigra uppfostringssystemet. Samtidigt presenterade tidskriften för sina läsare bilderna af ett antal hemlösa barn och anhöll, att de personer, som önskade upptaga dem som egna, ville anmäla sig Svaret från allmänhetens sida blef oväntadt lifligt. Hundratal brev och förfrågningar strömmade in, och barnen funno inom kort de goda hem de dit-

tills saknat. Vid första årets slut hade 43 barn erhållit hem genom tidskriftens ingripande, och öfver 300 andra barn hade genom det intresse, rörelsen öfver allt väckt, skaffats de bästa fosterföräldrar. Vid andra årets utgång hade antalet barn, som *Delineators* "Child Rescue Campaign" räddat undan fattigvård och anstalter, nästan uppnått 1,000-talsgränsen. Efterfrågan på de af *Delineator* porträtterade barnen hade blifvit så liflig, att exempelvis ej mindre än 500 personer sökt att få lilla "Daisy" och ej färre än 600 personer lilla Buster till eget barn. Det blef därför ej längre möjligt att i tidskriften införa uppgifter om alla de barn, som kräfde hem, utan personer som ville mottaga fosterbarn, ombådos att beskrifva hvilken typ af barn de föredrogo och på så sätt kunde de barnlösa hemmens önsknings tillmötesgå. Alltifrån början har hela arbetet med granskningen af ansökningarna, barnens utsändande m. m. varit anförtrodt åt de sällskap, som uteslutande syssla med sådana uppgifter, och den strängaste kontroll har från början utförats öfver rörelsen.

Planen har mött fullkomligt enhälligt gillande från alla auktoriteter på barnavårdens område och allting tyder på att detta system för fosterbarnsplacering skall i framtiden taga ännu större dimensioner.

Så anseliga än de direkta resultaten varit af tidskriftens uppslag på barnavårdsområdet, ha de indirekta varit än större. Den stora allmänheten har på allvar börjat intressera sig för att skaffa de hemlösa barnen en god framtid. De stora barnhemmen, som förr ansågos nödvändiga, ha befunnits vara till väsentlig del öfverflödiga och för flertalet barn olämpliga. De ha också redan börjat tömmas på sina invånare, och några af de till omfånget betydligaste institutionerna ha beslutit omlägga hela sin verksamhet så att uppfostran i enskilda hem blir den hufvudsakliga uppgiften.

Kanske mest ingripande har *Delineators* "strid för barnen" varit därigenom att den gifvit upphof till den mest sakkunniga barnavårdskongress, som någonsin ägt rum i Amerika, den som sammankallades och leddes af *President Roosevelt* i januari 1909. Det program för barnavårdens ordnande, som vid denna minnesrika konferens fastställdes, har sedan spridits öfver hela Amerika och godkänts af alla de högsta myndigheterna. Såväl detta program som själfva kongressens förhandlingar har jag beskrifvit i Svenska fattigvårdsförbundets tidskrift (häfte 2, 1909) och vill här blott säga, att den stora principen, som genomgick det hela, var att åt de nödställda värlösa barnen som samhället tar hand om, bör skänkas uppfostran i verkliga hem. "Barn som måste skiljas från sina hem, eller som ej ha något sådant", heter det i programmet, "böra, om friska till själ och kropp, och ej i behof af speciell skötsel, i regel vårdas i familj. Ett noga utvaldt fosterhem är den bästa ersättaren för ett verkligt hem."

Ett faktum, som kan ha sitt stora intresse, är att den person, som varit den osynlige ledaren såväl af *Delineators* strid för barnens väl som upphofvet till de nyss nämnda betydelsefulla konferensen, är själf ett f. d. barnhusbarn. Mr *James E. West*, en framstående advokat i Washington, har tillbringat så glädjelösa år i ett barnhem, att han satt som sitt lifs mål att bereda sina små olyckskamrater af en senare generation en bättre och ljusare barndomstid. Och han synes på god väg att lyckas.

G. H. VON KOCH.

ROSENFORS
HAFREGRYN

Vi bedja få fästa husmödrars uppmärksamhet på, att våra sedan länge kända och efterfrågade fabriker af hafregryn och sundhetsmjöl numera finnes att tillgå i de flesta större speceriaffärer. Genom nyuppfunna, fulländade prepareringsmetoder samt genom användande af den finaste råvara, framställa vi ett fabrikat, som i smak och näringsvärde står främst bland alla i handeln förekommande hafrepreparater. Efterfråga alltid Rosenfors hafregryn och sundhetsmjöl, hvars tillverkning står under läkares kontroll. Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.

Vördsammast Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.

**Ur häfdernas
Spridda drag ur
under forn-
af Hans**

II.

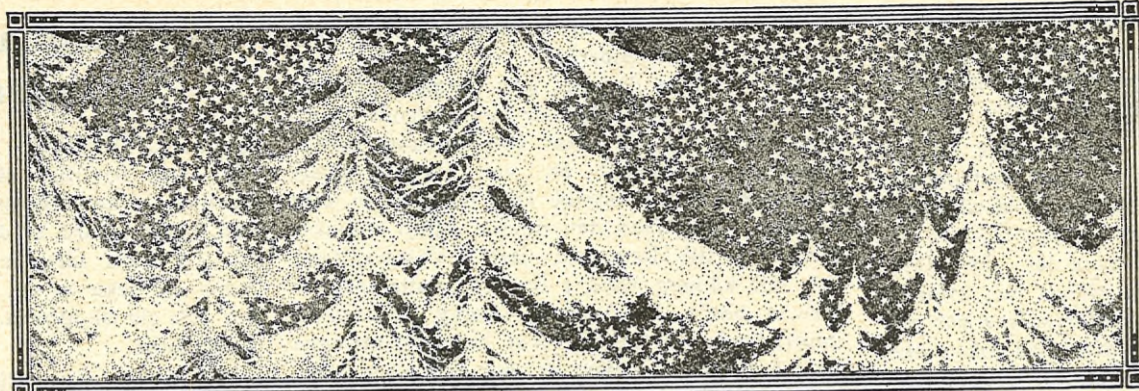
**Den svenska kvin-
nan under 900- och
1000-talen.**

UPPFATTNINGEN af den nordiska kvinnans roll i forntiden har i hög grad blifvit bestämd af en häfdvunnen, först i senaste tid bruten uppfattning af den forntida nordbons kulturella ståndpunkt i allmänhet: mannen var en slagskämpe, kvinnan hade fått dragen af en sköldmö, strid älskade man, de fredliga yrkena voro föraktade.

Det är tidigt som denna uppfattning börjar göra sig gällande. Den nyinförda kristendomens målsmän läto det vara sig angeläget att i sinnena ingjuta hat till och förakt för det man under hednatiden hade skattat högt — obändigheten i lynne sattes i bjärtaste dager, men man uträttade föga därmed, ty denna lefde kvar under medeltiden och har lämnat efter sig mången mörk fläck på vår medeltidshistorias blad.

Det är emellertid icke denna lynnets art, som i och för sig framkallat den felaktiga uppfattningen af forntidens kultur. Ursprunget till denna ligger fast mera i den nationella själfkänsla, som i Sverige framkallades genom danskarnes försök att spela hufvudrollen i Norden, i hvilka försök ingick ett allvarligt bemödande att sätta ned svensk frihet och svensk rätt. Den helt naturliga oppositionen häremot sökte sig ett uttryck äfven i bemödandet att utrusta det svenska folket med en genom storåd glänsande forntid. Man mötte danskarna på slagfältet och kämpade med växlande framgång. Var olyckan framme, sökte man trösta sig med tanken på forntida segrar. Alltnog, de krigiska intressena framhöllos, de öfriga öfverlätos åt glömskan.

Denna under vår medeltid uppkomna tendens att på fri hand konstruera vår fornhistoria, har fått sitt rikaste uttryck i den krönika, som skrefs af Sveriges siste katolske ärkebiskop, borgarsonen Johannes Magni. Under den bittra landsflyktens dagar ville han gifva ett uttalande åt sin glödande fosterlandskärlek. Mycket material hade han icke till sitt förfogande, hvad i detta hän-

SNÖ. Af Olof H:son Molander.

HVAR KOMMER du ifrån? Hvert Men flingan föll och stannade och vill du hän? svann. —

Fanns ingen hvila, ingen kärlek, ingen ro,

där förr du varit? Eller kom du hit Men hvarje år den vänder åter hit. Så hvit som hafvets skum, så ren den alltid är.

af intet, liksom människan blef skapad? —

Den ser ej sorgen, känner ingen smärta.

Af hafvet är du, säger du. Af hafvet?

Den lefver, dör och vaknar åter upp.

Hvaraf då hafvet är, är äfven du

Då det blef skapat, skapades också Den faller uti skogen mellan granar, som sakta susa uti vinternatt.

Den faller hvit på ängar, fält och gården;

Vänd åter hem, du flinga ifrån hafvet! den faller långsamt, mjukt som vissna löf. —

Du är så hvit, så oskuldsfull och ren.

Du skall ej stanna här! Vänd åter hem!

Här finns ej lif för dig, ej glädje, kärlek. —

Den ser ej sorgen, känner ingen smärta.

Den lefver, dör och vaknar åter upp.

seende brast, tillhjälp af en

Ett prof på ska framställning må här lämnas, eftersom den talar äfven om den svenska kvinnan.

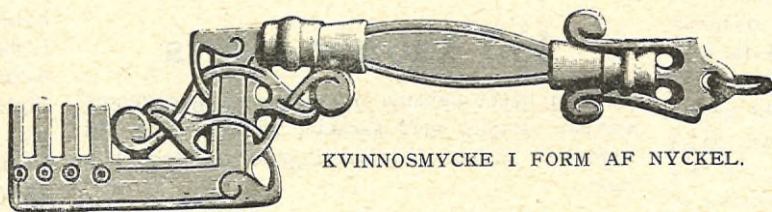
Efter syndafloedens slut delade Noak jorden mellan sina söner, och fick Jafet på sin lott Europa från sundet vid Gibraltar till floden Don. Skytien och nordlanden blefvo allra först befolkade, Sverige och Finland mer än ett århundrade förr än Italien och Italien förr än det babyloniska riket. Vi se, huru hans uppfattning går stick i stäf med hvad historien har lärt oss. Den förste konungen i Norden var Jafets son Magog. Han hade fem söner, Sven, de svenskes fader och regent, Gothar, efter hvilken Götarna fingo namn, samt Tor, German och Ubbe, hvilka voro de två förstnämnda bröderna underdånige. Sven efterträddes år 1903 af Ubbe, som byggde Ubbasala.

ersattes med yppig fantasi.

hans historiska

mankallade han riddareskapet och menige rikets ständer — en betänklig anakronism — och framhöll för dem, att det stormäktiga konungariket Sverige nu gång efter annan anfölls af folken å Östersjöns motsatta stränder. Härför kunde bot ej vinnas annat än genom att underkufva dessa land och kolonisera dem. Somliga ville icke lämna det kära fosterlandet, andra funno konungens förslag goda, och till sist blef en utvandring enhälligt beslutad. Då nu hustrurna, som hemmo voro, fingo veta hvad beslutadt var, togo de ett manligt mod till sig, läto icke i ringaste mån se något tecken till kvinnlig blödighet, gifvo sig icke en gång därvid, ej heller suckade de och fälldes däröfver tårar, ty allt från deras barndom voro de icke mindre än männen vana vid krig, så att "bruka spinnrock och svärd höllo de lika kärt". Deras ord eggade männen så, att därest skepp kunnat anskaffas i erforderlig mängd, hade Sverige blifvit öde. Det var nödvändigt, att några stannade kvar i landet för att odla jorden.

Sveriges kvinnor voro uppenbarligen den tiden vida mera manhaftiga än vid midten af 1200-talet, ty i den äldre rimkrönikan omtalas den bedröfvelse, som påbudet om Birger Jarls korståg till Finland väckte i svenska

KVINNOSMYCKE I FORM AF NYCKEL.

**skattkammare.
nordiskt kvinnolif
och medeltiden
Hildebrand.**

Hundra år senare bestegs tronen af Sigge, som byggde Sigtuna. Under Sigges tid blef Magogs sonson Erik, en mäktig och god herre, Götarikes konung, och han dref ut ur sitt rike våldsverkare till öarna i väster, hvilka sedermera fingo namnet Danmark efter Dan, som af sin fader Götakonungen Humble hade blifvit satt till konung öfver dessa västra öar. Alltså voro danskarna mycket senare än svenskarna.

År 2493 efter världens skapelse uppsteg på Sveriges tron Berik, den fjortonde af vårt lands inrikes och den förste af vårt folks utrikes konungar. Den gyllene tiden, då paradisk fromhet och oskuld rådde, var nu lupen till ända, det fanns godt om våldsverkare. Berik ville befria sitt land från dem, men som han insåg att detta icke kunde ske genom maktspråk, utan måste åstadkommas på öfvertalningens väg, sam-

Begär alltid

Granit-omaljerade

Giffriga och syrefasta.

Prisbilliga.

KOCKUMS

KOKKÄRL

Fås på begäran öfver-
allt i hela världen.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerad omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

kvinnohjärtan — men Johannes Magnis skildring af förhållandena på den för öfrigt ohistoriske konung Beriks tid är uppenbarligen gripen ur luften och saknar sålunda allt värde.

Vilja vi finna några upplysningar om den svenska kvinnan vid den tid, då hedendomen begynte vika för kristendomen, få vi vända oss åt annat håll — men det är icke mycket som det är oss förunnadt att finna där. För Norge och för Island hafva vi många och utförliga berättelser, som skildra tilldragelser och personligheter och gifva oss ofta med mästerskap utförda teckningar af lifvet, såväl det offentliga som det enskilda. Men i Sverige skref man icke sådana berättelser. Sverige omtalas icke ofta i de norsk-isländska sagorna och när det omtalas, är det i regeln på ett ganska knapphändig sätt.

En kvinnogestalt möter oss vid gränsen mellan de tvenne århundraden, som äro nämnda i rubriken till denna uppsats. Hon hette Sigrid, var af svensk börd, fadern var en krigisk man, hans medborgerliga ställning är icke fullt klar, dottern var förmäld med den konung Erik, som förhärligades med tillnamnet den seger-sälle, och åt honom födde hon sonen Olof, skottkonung, sedermera ingick hon ett nytt gifte med Sven, som var konung öfver Danmark och en tid äfven öfver England. Härsklysten var Sigrid och kallades därför storråda, den som handlar stort och mäktigt.

Om henne berättas i de norska konungasagorna ett och annat. Hon besöktes af en medlem af den norska konungaätten, vid namn Harald, som med henne förnyade bekantskap från uppväxtåren, ja han stannade icke därvid, utan friade till henne. Hon visade bort frieriet, hon var ju redan så bra gift som hon kunde önska sig. Han envisades och en rysk furste anlände, i samma ärende. Sigrid tog mot dem med största gästfrihet, men under natten lät hon bränna ned huset, i hvilket de sofvo: så ville hon vänja småkonungar af att besvärja henne med frierier. Efter Haralds död födde hans gemål en son, som fick namnet Olof — det var den sedermera så ryktbare Olof den helige. Samma år som denne Olof föddes kom en annan Olof af norsk konungaätt åter till fosterlandet efter långa härfärder i västern — Olof Tryggvesson — och han blef konung öfver hela Norge. Äfven han friade till Sigrid. Sändebud kommo från honom för att träffa aftal om ett senare möte och bragte sändebuden drottningen som gåfva en guldring, som den för kristendomens införande ifrige konung Olof hade brutit från dörren till ett Torstempel i Norge. Den knappa berättelsen öppnar så att säga dörren till drottning Sigrids gästbudssal och låter oss kasta en blick in i densamma — dessvärre alltför hastig. Vi skönja emellertid därinne drottningen, som gladdes åt gåfvan, och en stor hop af människor, ty Sigrid förde stor stat, till hennes hushåll hörde icke mindre än två guldsmeder. Dessa ägnade icke den stora guldringen samma beundran som de öfriga, de vägde den i händerna, funno vikten för ringa i förhållande till storleken — det befanns ock att ringen bestod af koppar med en yttlig beläggning af guld. Sigrid och Olof möttes sedan vid Konungahälla, men något gifte kom icke till stånd, då Olof fordrade att hans maka skulle bekänna sig till kristen tro och Sigrid, å sin sida, icke ville öfvergifva sina fäders tro.

Att kvinnor i Norden vid denna tid kunde uppträda med ett så våldsamt lynne och en så mäktig kraft, hvars verkningar sträckte sig äfven till det offentliga lifvet, detta styrkes af flera berättelser från Island. Det finnes därför

svårligen något skäl att misstro sagornas uppgifter om Sigrid Storråda.

Den svenska kvinna, som närmast därefter träder fram inför oss ur den gryende historiens skymning, är Olof Skottkonungs dotter Ingegärd. Allbekant är den svenske Olofs fiendskap till den norske Olof Haraldsson, ofta omtalade äro äfven den norske Björn stallares sändefärd till Ragnvald jarl i Västergötland och till konung Olof i Svitjod, stallarens och jarlens besök hos lagman Torgny och dennes uppträdande på tinget. Här hafva vi att ägna uppmärksamhet endast åt den roll, som Ingegärd spelade i dessa förhandlingar.

Sagan omtalar Olof Skottkonungs residens, men glömmar att upplysa oss om hvar det var beläget. Han bodde där med stor prakt och med mycket folk, allt gick rundligt till. Två isländske skalder uppehöll sig lång tid vid hans hof, för att hylla honom och roa hans män. Sedan kom till hofvet den framstående isländingen Hjälte, som följt Björn stallare till jarlen i Västergötland och i förväg uppsökt Sveakonungen för att rekognoscera terrängen. Fred mellan konungarna och, såsom bidragande därtill, gifte mellan den norske Olof och Ingegärd — detta var programmet.

Det förefaller, som om Ingegärd varit i viss mån emanciperad. Eljes var det sed, att ogift dotter bodde i föräldrahemmet, men Ingegärd uppgifves hafva eget hushåll i egen gård, å hvilken funnos flera hus. Här bodde hon med ett rikt följe, där tog hon mot gäster, inlät sig på politiska öfverläggningar. Hon synes hafva lefvat lika själfständigt som en änka i sin gård. I hvilken mån denna skildring motsvarar förhållandena i början af 1000-talet eller dem, som rådde när sagan skrefs — det är nu inte möjligt att döma.

Sigrid och Ingegärd voro kvinnor, som rödde sig på samhällets höjder. En norsk saga låter oss se en liten genrebild från ifrågavarande tid.

Det var i början af augusti 1062. Ett väldigt sjöslag hade stått utanför Nissa-åns mynning. Norges konung Harald Hårdråde, som ville vara konung äfven öfver Danmark, kämpade där mot Sven Ulfsson, som ville göra honom herraväldet öfver det senare landet stridigt. Sven blef slagen och flydde inåt land, till en liten afsides liggande gård. Han var okänd, men mottogs väl och mat sattes fram åt honom. Han ville tvätta sig före måltiden, hustrun i gården räckte honom en handduk, men då Sven ville torka sig på dess midt, ryckte hon den från honom, spörjande, om han var en sådan tölp att han skulle blöta ner hela handduken. Svens konungadöme blef sedermera bestående och han skänkte den fattige värden en gård på Seland, dock med villkor att han skildes från hustrun.

I en gammal svensk lag heter det, att hustrun gifte sig till nycklar, d. v. s. till rätt att hafva hand om husets nycklar. I kvinnografer finner man också ganska ofta ett par nycklar af brons. De äro ofta fint arbetade, men som man ej å dem finner spår af nöting synas de icke hafva varit i bruk, utan snarare vara symboler af den hustrun tillkommande rätten till nycklar.

100 kronor i pris

för den bästa uppsats om fotvandringar genom svenska bygder med särskild hänsyn tagen till kvinnliga turister. Inlämningstid till den sista mars.

Kvinnorna och skytterörelsen.

VI UPPLEFDE för några år sedan en den frivilliga skytterörelsens renässans i Sverige. Entusiasmen för tanken spreds öfver hela landet, närd af den då vidt utbredda oron för ett nära förestående fredsbrott, och snart fanns det icke en by, som icke hade sitt skytte-lag och sin skjutbana, där skotten smälde om söndagarne.

Nu tyckes man vilja föra in rörelsen i ännu ett nytt skede, genom att låta ljuda öfver landet det nu på snart sagdt alla områden hörda lösensordet: "Kvinnorna måste med!" Frågan är nu blott om kvinnorna lystra.

Den, som närmast väckt tanken är en ung officer, löjtnant A. Östlund. Han har gjort början i Stockholm med en skjutkurs för damer, för att sedan, om försöket slår godt ut, söka få till stånd liknande kurser öfver allt i landsbygden och bland de breda lagren få anslutning till sitt förslag. Hans dröm är att en gång se de svenska kvinnorna i likhet med berömda förebilder i forna dagar öfvade och rustade att i farans stund vid männens sida eller i deras bortovaro modigt försvara sin egen dörrtröskel. Det kan heller aldrig skada att drömma stort, när man startar ett nytt företag. Det finns ju dessutom en annan sida af saken, nämligen den, att skyttelivet kan befördra spänstighet och hälsa hos deltagarinnorna. Sak-kunnige påstå att det äfven verkar utvecklande på karaktären, väcker solidaritetskänsla och fosterlandskärlek.

Den första skjutöfningskursen i Stockholm, sammansatt af de intresserade damer, som löjtnant Östlunds utpressade samlar, har redan tagit sin början i Tennispaviljongen. Anmälningar mottagas dock allt fortfarande å Nya Dagl. Allehandas depeschbyrå samt i Fritzes Hofbokhandel. Den förhoppningsfulle unge officeren tänker sig sedan att vi skola få skjutklubbar, som vi nu ha bostonklubbar — eller möjligen kombinerade sådana?

Vi ha just i dagarna mottagit en skrivelse från en ung dam, som aldeles oberoende af det Östlundska förslaget, talar för att kvinnan måtte inta en plats i den frivilliga skytterörelsen. Hon är själf aktiv medlem af en skytteförening och deltagar icke blott i ordnandet af dess basarer och fester, men äfven i öfningar och täflingar och betygar sin stora förtjusning öfver skyttelivet.

Men där finnes ett men — —

Detta är icke att söka hos de manliga kamraterna, ej heller ligger det i bristande fysisk styrka och uthållighet hos den unga damen själf. Nej, svårigheten är att få hennes medsystrar, isynnerhet de äldre, att förlika sig med hennes skyttelif. De anse att hon gått utom sitt område som kvinna och mena, att det är högst opassande för en ung flicka att tillsammans med de manliga kamraterna delta i skyttetäflingar. De tyckas icke ha afskräckt, men dock ha gjort tillvaron åtskilligt sur för henne.

Är det nu så, som detta bref skulle tyda på, att det existerar en inrotad fördom bland kvinnorna själfva mot kvinnornas deltagande i skyttelivet, då har löjtnant Östlund fått ett nytt hinder att öfvervinna, men också samtidigt en ny mission, den nämligen att med en ny växande opinions makt stödja de enstaka kvinnliga skyttar, som här och hvar kämpa en kamp för rättigheten att vara med.

Hvarje husmoder **Barngarderoben** Hvarje sömmerska
bör **likaså.**
prenumerera på **Pris för helt år 3 kr.: halft år**
kr. 1: 60. Lösnummer 30 öre.

12 häften årligen.

PÄRMAR

till IDUN 1909 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärm, röda med guldtryck kr. 1: 50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Kvinnornas kommunala möte.

DE KVINNOFÖRENINGAR med F. K. P. R. i spetsen, som anordnat de nu avslutade synnerligen vällyckade kurserna i samhällslära, hade förliden söndag inbjudit till ett stort kommunalt möte å Norra latinläroverket, afsedt att ge de kvinnliga stadsfullmäktigekandidaterna ur olika partier ett tillfälle att framträda inför väljarna. Ett bevis på det lifliga intresse hvar med de kommunala valen omfattas var att Norra latinläroverkets stora högtidssal, rymmande 1200 personer, var fullsatt så godt som till sista plats.

Doktor Lydia Wahlström öppnade mötet, i sin egenskap af ordförande i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, och framhöll hvilket märkesår 1910 blifvit för kvinnorna genom det inflytande de nu erhållit öfver den kommunala förvaltningen.

Den första talarinnan var doktor Valfrid Palmgren, som varmt och med öfvertygande entusiasm talade för sin stora idé, folkuppfostran. Genom en bättre allmänbildning och bättre yrkesutbildning skulle möjligheterna i lifvet bli större för alla, klasskillnaden utjämnas och arbetsglädje och aktning för arbetet skapas.

Den unga stadsfullmäktigekandidaten, hittills okänd för den stora allmänheten, vann genast dess sympatier med sitt anförande.

De frisinnades kandidat, fru Emilia Broomé, talade med den lugna saklighet och klokhet som gjort henne så uppskattad, öfver riktlinjerna för det kommunalt-sociala arbetet och framhöll att man bör hufvudsakligen koncentrera sig på de förebyggande åtgärderna, när det gäller sociala missförhållanden.

I stället för de nykterhetsintresserade kvinnliga kandidat, fröken Cecilia Francke, uppträdde ordföranden i Hvita Bandet, doktorinnan Emma Wretling, med ett kort anförande, hvori påvisades vikten af att till stadsfullmäktige väljas nykterhetsvänner.

Ur lifssorlet.

Tre konturteckningar af **Gustava Svanström.**

En främling.

TA KRÄNNORNA sjunga i sunnanblåsten, och i en hvitglänsande flottilj segla molnen ut öfver det marsblåaste himmelshaf.

På samskolegården stimma och leka barnen under rasten.

Han står där ensam, spenslig och blek i kavajkostymen af ljusgrå vadmal.

Hvarför är han ej i leken med de andra? Han vet det inte riktigt själf — det faller sig blott så — det faller sig blott ofta så, att han ej kommer att vara med.

Det är kanske därför att han ej kan rycka in i rätta ögonblicket som de andra; när de andras befriande högljuddhet skjuter upp till ytan lika lätt som bubblor på ett klart vatten, står han där litet vilsekommen, i själen litet för stum och främmande.

Och när han sedan ville vara med, säger honom instinkten, att det är för sent, att han redan är öfverflödig, att de andra redan äro långt borta.

Han går kanske i för många tankar, som ingen vet.

Och det hämnar sig.

Nu står han där ensam...

Och som för att dölja, att han märker det, lyfter han ögonen och följer molnens glada, hvitglänsande färd.

Det sjunger i luften, och det susar af sol och dagrar öfver den smältande snön.

Då är det, som om han skulle känna något

inom sig, som han ville dölja, ligga blottadt i vårdagens skarpa ljus.

Ett lyte —

Detta att han ej kan vara som andra, att han nu står ensam, att han så ofta kommer att stå ensam.

Det lägger sig ett grubblande veck i pannan, och i de blå gosseögonen kommer det ett nästan bönfällande uttryck. Det suger så starkt och underligt kring hjärtat ett ögonblick. —

Bråd går marshimlens seglats af solglänsande skyar — o längtan, längtan, som sveper din våg öfver jorden — hvar blånar väl din kust?

Då ringer det.

Gäll flyger ringklockans klang i sunnanblåsten ut öfver stojet och sorlet på gårdsplanen.

Kamraterna i förberedande komma stormande förbi honom och uppför trappan, ännu andfädda af lekens ysterhet eller af karlavulna nappatag med hvarandra.

Då morskar han upp sig, sticker händerna i fickorna, smäller stöfvelklackarna mot hvarandra, skjuter mössan upp i pannan och formar läpparna till en käck hvissling.

Sådan skall ju en pojke vara.

Men djupt inne i själens ensamhet sitter grubblet öfver något, som det tycks honom vara hans mest trängande plikt att söka dölja.

Blygseln öfver ett lyte —

Spenslig och blek i den ljusgrå vadmalskavajen går han uppför trappan.

Vidderna.

DET ÄR några dagar före konfirmationen och de tre kamraterna ha gått upp på utsiktsberget.

Svea, skollärares dotter, hon, som fått sitt namn af att hennes far är en fosterlandsälskande man, som alltid hållit på, att fosterlandet skall gå först och sist, Hervor, kaptenens dotter, hon som går så rak och obekymrad och leker med sin långa, svarta fläta, Hildegard, prästens dotter, hon, som har så lätt för att rodna, och som alltid bär det ljusa hufvudet litet på sned.

Sjöarna ligga svala mot majgröna näs, men solnedgången är idel eld och purpur.

Svea, skollärares dotter, är liten och kort i lifvet, hon har slätstruket hår och allvarsamma ögon och hon liknar en gråsparf, där hon sitter mellan de andra.

Hvad tänker hon på — hvad drömmer hon väl om?

— Om det nu komme en rik man, drömmer hon.

Släktled efter släktled ha hennes fäder varit bönder, och vid plog och harf ha de hunnit samla en hundraårslång längtan i blodet efter det, som ej varit deras egendom, efter boklärdom och tankens odling.

Om det nu komme en rik man och öppnade portarna för henne till vetandets rike långt, långt bortom det påtänkta småskollärlärover-seminariet — intet bättre skulle hon då begära af lifvet än att få sitta vid böckerna dag och natt —

Men Hervor, kaptenens dotter, smeker sakta sin svarta fläta.

— Du med din läsvurm, ler hon medlidsamt för sig själf.

Hennes far är krigare, och hennes mor har varit vid teatern, och själf har hon ett ansikte, som plötsligt kan blossa till och likna en klingande fanfar.

Hvad betyda väl alla luntor i världen mot att eröfra land och hjärtan —!

Och framför henne ligga vidderna —

Hildegard, prästens dotter, sitter och ser ned på ett litet blad i sin hand, medan leendet varsamt sitter förstuckat i de mjuka munvinklarna, som om det ej visste af sig själf.

Lika sval är hon i hyn, som hon är klar i sin själ, och rosenskyarna, som snabbt draga

öfver hennes ansikte för en blick eller ett ord, båda ingen storm och betyda ingen brand.

Finns det intet eröfrarblod i henne, ingen åtra efter att dricka vetande af all den lärdom världens vise satt i pränt?

Hvad tänker hon på — hvad drömmer hon om?

Med hufvudet lutadt på sned sitter hon och ler öfver ett litet grönt blad i sin hand. Jungfrun liknar hon, som vid sländan tvinnar drömmarnas lena guld, tills eröfraren en dag sprängr fram och lyfter henne på sadelknappen.

Det är några dagar före konfirmationen, och de tre läskamraterna ha gått upp på berget.

Svala ligga sjöarna, och björkarna susa öfver majgröna näs, men solnedgången är som eld och purpur och klingande fanfarer.

O, lif, ur fjärran blåna dina viddar!

Tysta sitta de, tätt bredvid hvarandra. Fastän en värld skiljer dem åt.

Modern.

EN STOR, blåsvart höstfluga har vaknat till lif i kvällsvärmen, och hon surrar i dunkande ringar kring lampkupan, än utanför och än innanför, där hon slår som en svart fläck genom det halfgenomskinliga glaset.

Modern och syskonen sitta kring bordet, och det är nästan, som om de skulle ha väntat på detta afbrott i tystnaden, det är nästan som om de skulle hälsa denna stora, blåglänsande höstflugas intensiva ljusdyrkan som ett uppskof, några ögonblicks befrielse från ett afgörande.

De tre syskonen tänka på den fjärde, på honom som är frånvarande.

— Alexander, tänka de — han, som förbittrar våra lif, han som först förstört sitt eget för att sedan suga musten ur våra —. Nu står han åter vid branten, och han fordrar, att vi som arbeta och försaka ännu en gång skola rädda honom genom ännu mera arbete, ännu större försakelser, att vi, därför att han lätt-sinnigt förslösat sitt pund, nu skola försaka all lifvets glädje. Men vi kunde låta det brista — en gång måste det likväl brista.

De se skyggt bort till modern, som omedvetet knäppt händerna under kampens börda.

— Hvarför tvingar hon oss, tänka de — hon, med sin stumma mun och sina ångestfulla händer. Hon är vår mor likaväl som hans, hon älskar oss och ändå rycker hon ifrån oss det lilla vi ville spara som våra möders lön.

För att slunga det i hafvet —. Modern sitter och lyssnar till de surrande slagen mot lampkupan, — ett uppskof skänka de henne, och likväl är det, som om de skulle slå hennes hjärta till blods.

Hon lyfter sina bleka ögon och ser på de tre syskonen, som ännu sitta med tystnadens insegel på sina ansikten.

Denna kväll måste det afgöras...

— Jag älskar dem, tänker hon — jag älskade dem redan medan jag bar dem under mitt hjärta, och när de föddes till världen, kände jag en lycka större än om jag skulle ha fått ett kungarike. Jag har lidit för dem, jag har gladt offrat dem mina dagars och natters ro, men jag känner, att den förste, som nu talar, skulle kunna bli min fiende.

Ty då måste jag kämpa för denne ende, som inte förtjänar det — då måste jag kämpa hopplös: för att rädda denne ende, om också de andra skulle hata mig.

Hon sitter med händerna knäppta i knäet och följer den stora svarta höstflugans surrande flykt kring lampkupan.

— Mycket har en mor att lida, tänker hon.

Men detta är den bittraste pröfningen:

Ett rikt söndradt mot sig själf.

Innan 7 kr. betalas för ett snörlif, bör ifrån Franska snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

Salamander alla sorter. Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—

ULRICEHAMNS NYA VINTERSANATORIUM.

*En storslagen
anstalt*

*för dem som söka
hälsa och hvila.*

KOM NU INTE längre och tala om Holmenkollen eller de kontinentala vinterkurorterna, I alle, som dragit långa vägar till främmande land för att jaga efter en svinnande hälsa, ty från och med den högtidliga, af nationell stämning och strålände solglans känmärkta invigning, som den 6 dennes öppnade en ny æra för det redan sedan ett kvartsekel som sommarhälsoort välkända Ulricehamns Sanatorium och Badanstalt, äga vi själfva i hjärtat af Götaland en anläggning som med afseende på gynnsamt läge, storstilad natur, modern komfort och hälsovetenskapliga resurser står i främsta ledet af hvad nutiden kan uppvisa. Själfrve vår statsminister, i spetsen för en skara hufvudstadsläkare och pressrepresentanter, hade i söndags rest ned för att celebrera händelsen, och efter en dag af de angenämaste upplevelser återvändande vi alla med känslan af att ha bevittnat en storbragd af nationell innebörd.

De män, hvilkas namn främst måste nämnas i detta samband och hvilkas bilder återfinnas här ofvan, äro sanatoriebolagets verkställande direktör hr P. L. Stenman, som med okuflig energi ekonomiskt planerat och genomdrifvit tanken att på högplatån vid Åsundens historiskt minnesrika strand uppföra ett förstklassigt vintersanatorium, samt anstaltens intendent och öfverläkare den skicklige nervspecialisten doktor Johan A. Andersson, som under de många årens kräfvande arbeten troget stått vid hans sida. Arkitekten A. V. Fagerström har hedern af det ståtliga byggnadsverkets konstnärliga utformning.

Läget på en af naturen danad från byggnaden åt alla sidor sluttande höjd med milavid utsikt öfver det nästan norrländskt verkande berglandskapet är ur byggnadshygienisk synpunkt det tänkbart bästa. Gästrummen ha

förlagts åt söder i en långsträckt byggnad med utanför löpande korridorer med direkt ljus från norr. I den västliga delen af denna byggnad, återfinnas entré, hall och sällskapsrum och i en vinkelbyggnad mot norr matsalar och ekonomiafdelning. Genom denna placering få gästrummen ett, kan man säga, idealiskt läge. Sällskapsrummen äro fullkomligt skilda från gästrummen, men båda stå dock genom hallen i direkt förbindelse med hvarandra.

Byggnaden är uppdelad i fem våningar, hvaraf bottenvåningen, som delvis skjuter framför de öfre våningarna, bildande terrasser i skilda väderstreck, innehåller badafdelning för herrar och damer, promenadlokal, gymnastiksal, öfverläkarens mottagningsrum, apotek med laboratorium, inhalatorium, rum för hetluftsbehandling, slöjdrum, rak- och frisørsalong, lokaler för värmelednings- och ventilationsanordningar samt ytterligare några för det terapeutiska disponibla utrymmen. De båda badafdelningarna för herrar och damer äro hvarandra i hufvudsak lika. De äro uppdelade i en afdelning för varmvatten- och en för kallvattenbehandling, och till hvarje badrum hör ett större afklädningsrum. Kallvattenafdelningen innehåller lokaler för mångahanda former såsom ångbad, elektriska ljusbad, sandbad, fyrcellbad, ljusbad, kolsyrebad, m. fl., tvålmassage samt hytter.

"Promenaden" är en från hufvudtrappan genom hela hufvudbyggnaden på dess södra sida löpande bred gång, rikligen försedd med fön-

ster. Utanför läkarens mottagningsrum vidgar sig "promenaden" till en väntplats, likaså utanför apoteket, där hälsovattenserveringen äger rum.

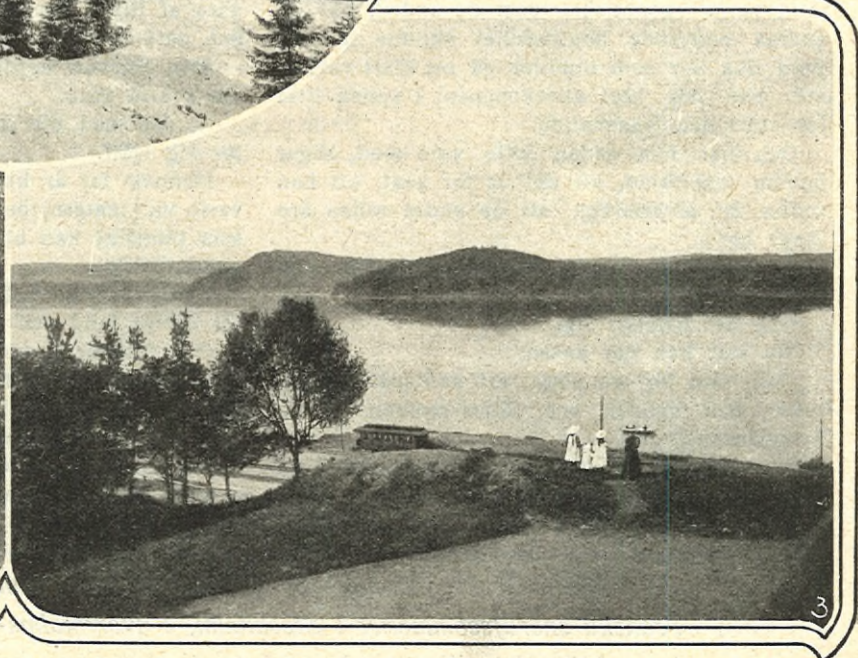
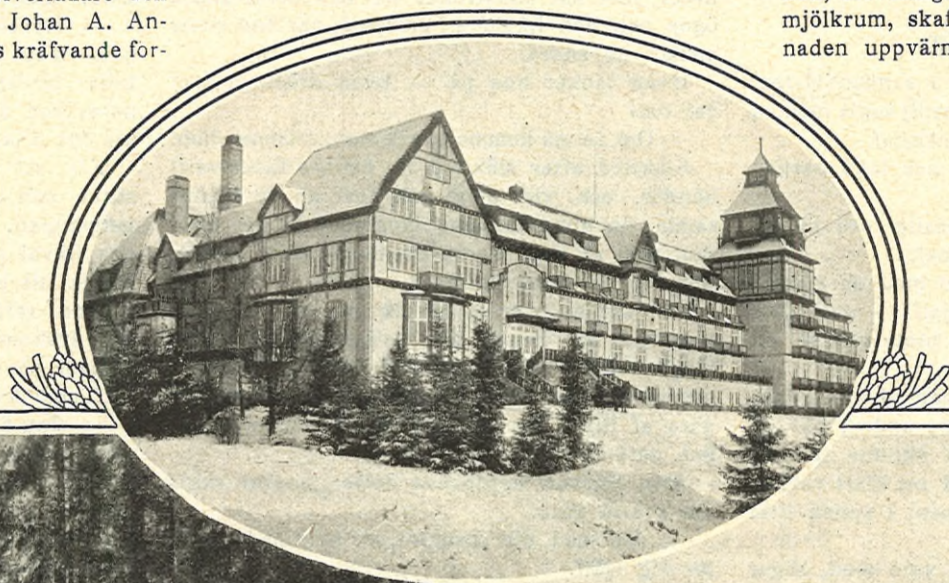
Från hallen utgå hufvudtrappa till våningarna och trappa ned till bottenvåningen, samt elektrisk personhiss. På hallens östra sida ligga tvänne herrsalonger och på den västra två stora salonger, som, förenade genom en bred hvalföppning, få verkan af ett enda stort och mäktigt rum. I förbindelse med dessa salonger och med hallen ligger den stora matsalen och innanför denna den dietiska matsalen.

Till flertalet gästrum höra tamburer, toaletterum med varmt och kallt vatten samt garderober. Dessa utrymmen ha blifvit lagda intill väggen mot korridoren för att verka ljuddämpande mellan korridor och rum.

Midtför hufvudtrappan i andra våningen ligger den s. k. kungsvåningen, bestående af salong, herrum, sängkammare samt ytterligare trenne rum. Här uppe befinna sig också ett stort och ljusst läs- och skrifrum, ett biljardrum samt ett spelrum.

I ekonomiflygelns bottenvåning inrymmas renseri, mekanisk tvättinrättning, mangel, strykrum, bageri samt lokaler för värmeledningsoch ventilationsanordningar. I första våningen ligga tvänne kök, serveringsrum, kallskänk, rum för kontroll, mjölkrum, skafferier, disktrum m. m. Hela byggnaden uppvärms med varmvattenelement.

Hvad inredning och möblering beträffar har intet sparats af gediget material och god smak för att sammangjuta hvarje detalj till en helhet af konstnärlig hemtrefnad, som omedelbart fängslar äfven den flyktige besökaren, och som helt visst kommer att bli en viktig faktor i den framgång, den vackra anläggningen förtjänar och med visshet bör kunna påräkna.

1. SANATORIEBYGGNADENS YTTRE. 2. PARTI AF SANATORIESKOGEN. 3. UTSIKT ÖFVER SJÖN ÅSUNDEN.

Nationalmonumentet.

MAN TYCKS tro att konstnärliga uttryck för den nationella känslan kunna framkallas genom täflingar. Det var ej så länge sedan svenskarne skulle få en folksång på täflingens väg, men det misslyckades, som känt. Nu har en af en enskild, fosterländskt sinnad man donerad grundplåt till ett nationalmonument i hufvudstaden framkallat en täfling om ett dylikt, och samma erfarenhet som vid folksångstävlingen har ånyo be-

kräftat sig: att den skapande konstnären icke kan inspireras af en idé, som ej har sprungit fram ur hans egen själ under trycket af hänförelse, indignation eller dyrkan.

Det är alldeles tydligt att våra konstnärer af mejseln f. n. icke kunna eldas af motivet: fosterlandet såsom donator tänkt sig saken. Af de inkomna 36 förslagen finnes icke ett, som röjer något djupare grepp eller äger den

monumentala storvulenhet, som kräves för att folket skall i stenen kunna se symbolen af sitt land och entusiasmeras däraf.

Juryen har gifvetvis funnit sitt domarkall vanskligt och de tre projekt, som uttagits för den begränsade täflingen, ha helt säkert icke valts med någon vidare förtröstan på

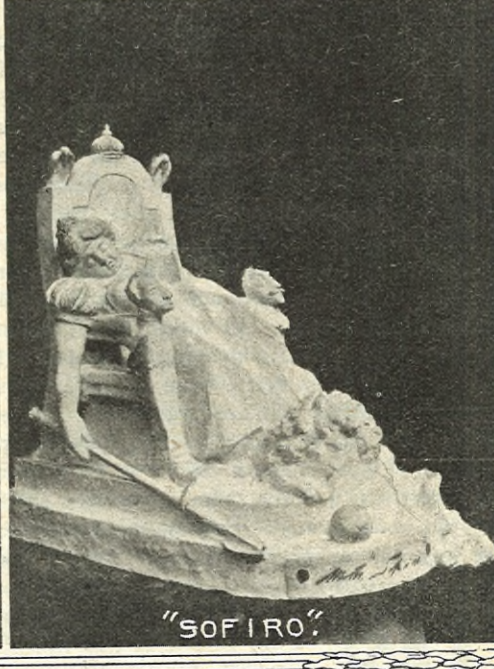
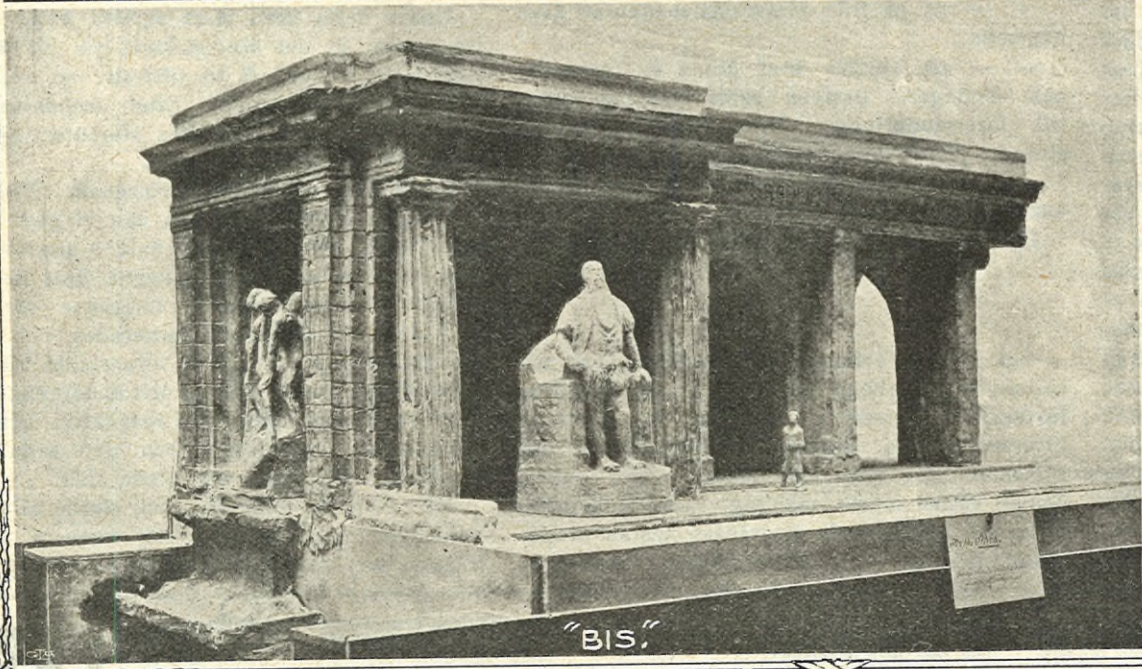
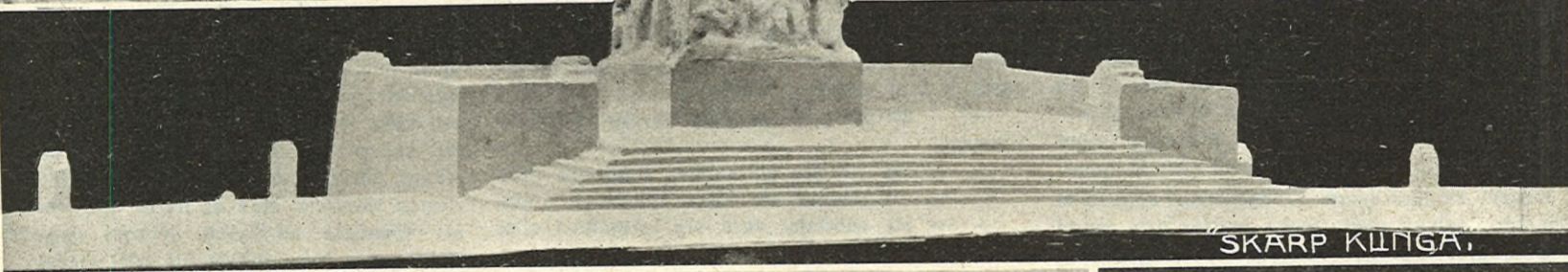
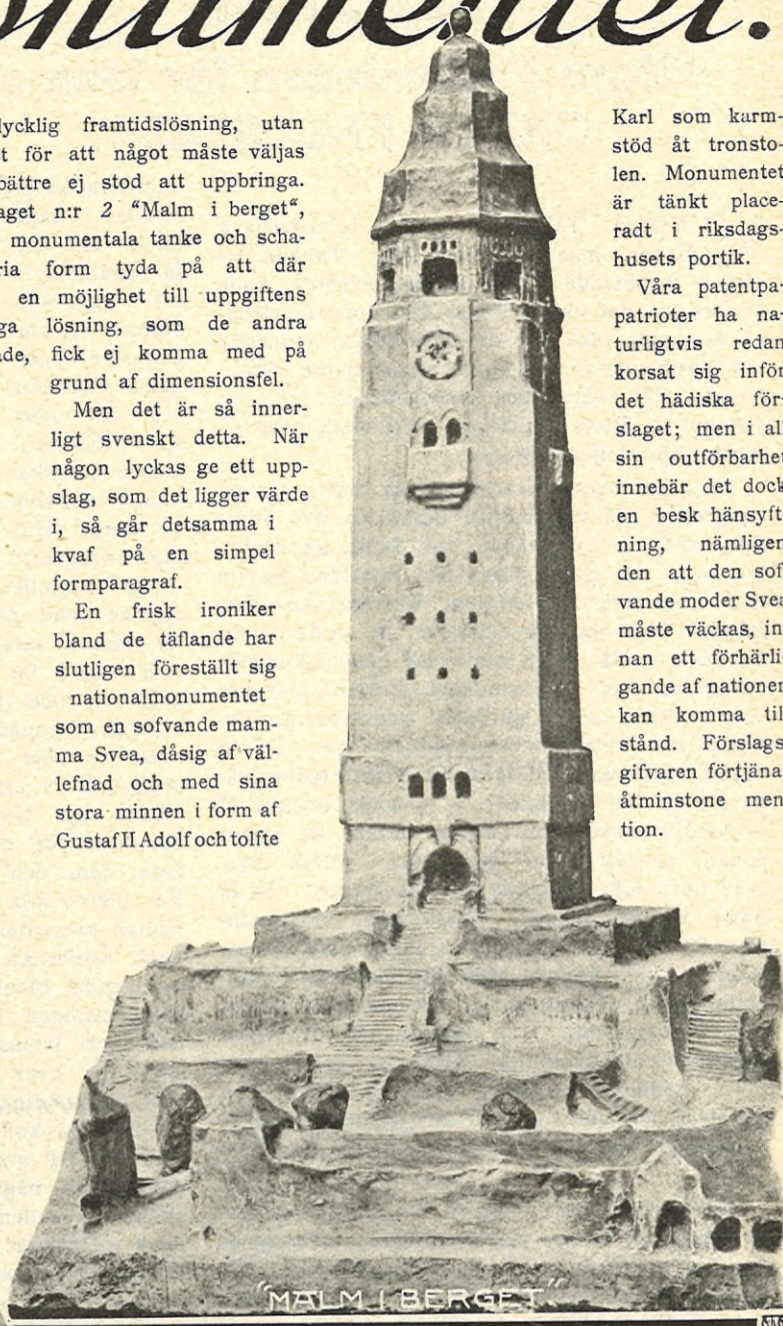
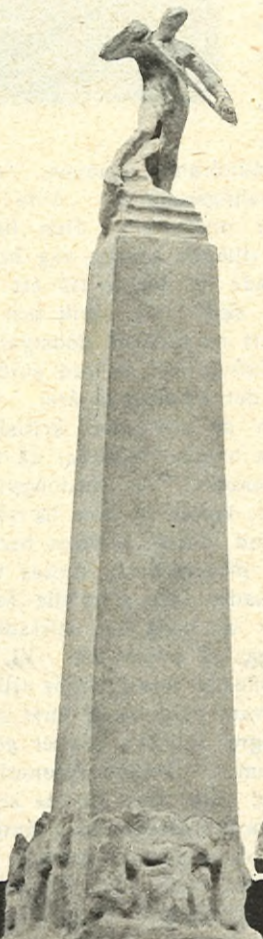
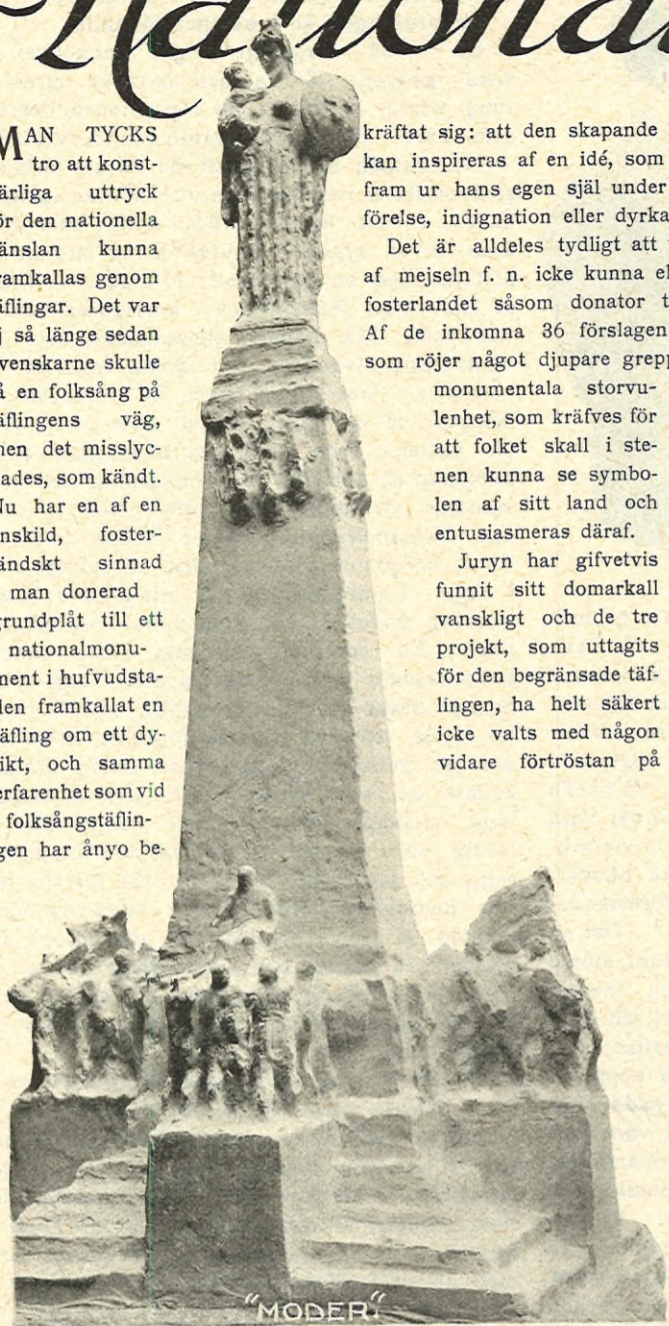
en lycklig framtidslösning, utan endast för att något måste väljas och bättre ej stod att uppbringa. Förslaget n:r 2 "Malm i berget", hvars monumentala tanke och schablonfria form tyda på att där fanns en möjlighet till uppgiftens värdiga lösning, som de andra saknade, fick ej komma med på grund af dimensionsfel.

Men det är så innerligt svenskt detta. När någon lyckas ge ett uppslag, som det ligger värde i, så går detsamma i kvaf på en simpel formparagraf.

En frisk ironiker bland de täflande har slutligen föreställt sig nationalmonumentet som en sofvande mamma Svea, dåsig af vällefnad och med sina stora minnen i form af Gustaf II Adolf och tolfte

Karl som karmstöd åt tronstolen. Monumentet är tänkt placeradt i riksdagshusets portik.

Våra patentpatrioter ha naturligtvis redan korsat sig inför det hädiska förslaget; men i all sin utförbarhet innebär det dock en besk hänsyftning, nämligen den att den sofvande moder Svea måste väckas, innan ett förhärli-gande af nationen kan komma till stånd. Förslags-gifvaren förtjänar åtminstone mention.

FRÅN EN FRANSK FLICK- PENSION.

Några Parisminnen för Idun af GRETA FALLSTEDT.

I.

VI VORO TVENNE unga, lefnadsfriska flickor, min syster och jag. Tanken att blifva inspärrade i en fransk pension hade visserligen det okändas mystiska dragningskraft på oss, men icke var det med någon synnerlig entusiasm som vi mot slutet af sommaren 190—afreste från vårt hem i Sverige för att i en pension i Paris nedlägga vårt sista offer på språkutbildningens altare.

Den charmanta lärarinna, som mötte oss på bangården, då vi efter en besvärlig resa ändtligen anlände till staden vid Seine, uppväckte hos oss ett gladt hopp för framtiden genom den fransyska älskvärdhet, hvarmed hon förfrågade sig om vår hälsa m. m. dylikt. En bekväm landå förde oss raskt genom boulevarderna ut mot den stadsdel, Auteuil, där vår och de flesta andra af Paris' pensioner äro belägna efter hvad m:elle upplyste oss. Under vägen bestormade vi lärarinnan med tusen frågor: finns det trädgård? få vi spela tennis? få vi besöka muséer och teatrar? finns det någon annan svensk där före oss? M:elle svarade kort och afvisande på alla frågor: "Ni få fråga m:elle Jeanne, pensionens föreståndarinna!" Vi voro just icke i någon glad sinnesstämning, när vagnen efter en timmes färd stannade. Två väldiga portar öppnades och slötos sedan bakom oss. Jag märkte, att vår följeslagarinna ett ögonblick betraktade oss med en djupt beklagande blick, som jag aldrig kan glömma, och det var med en rysning jag hörde portvakten stänga portarna och de rostiga låsen rassla.

Vi befunno oss nu på en kal, stenlagd, fyrkantig gård, på tre sidor omgifven af byggnaden och på den fjärde af en hög stenmur. Vi tittade undrande uppåt det tre våningar höga huset. En otalig massa fönster blänkte emot oss. Hastigt naglades min blick fast vid ett af dem. Ett blekt förgrått ansikte stirrade mot mig ur halfmörkret bakom en ruta. Jag hann endast utbyta en förvånad blick med min syster innan vi fördes in i det hus, som under en längre tid skulle bli vårt hem eller fängelse.

Genom ett par höga dubbeldörrar kommo vi i hallen, belagd med tjocka mattor och prydd med speglar från golf till tak. En lång, ståtlig dam kom seglande mot oss och omfamnade oss samt tryckte mekaniskt en kyss på hvardera kinden. Det var m:elle Jeanne. Vår följeslagarinna affärdades med en kyss och därefter bad m:elle Jeanne oss följa sig på en tripp genom pensionen. Vi singo beundra salongerna och den storslagna matsalen. Vissa dörrar undvek hon sorgfälligt och det väckte vår undran; sedermera kom förklaringen. Sedan vi sett oss mätta på lyxen i praktrummen fördes vi tillbaka till hallen och nu skulle vi få se pensionärernas rum. Vi följde vår föreståndarinna uppför breda, mattbelagda trappor och in i långa korridorer och liksom på måfå öppnade hon några dörrar här och hvar för att låta oss få en inblick i den lyx, som bestods elevernas rum.

I en af korridorerna mötte vi en ljuslockig liten svartklädd flicka, som bar några skrifterialier under armen. Hon stannade förskräckt, när hon fick se m:elle Jeanne. Nu utspelades

en ytterst obehaglig scen.

M:elle Jeanne, som förut varit idel solsken, förvandlades i ett ögonblick. Hennes hy blef askgrå af förargelse och hon tog den stackars flickan i armen och skakade henne som en vante. "Har jag intesagter," skrek m:elle

Jeanne med dundrande stämma, "att ni inte får lämna samlingsrummet? Vite! 15 verb som straff för olydnad!" Den lilla brast i gråt och gick tillbaka samma väg hon kommit.

M:elle öppnade nu dörren till ett rum, hvarifrån vi hört skratt och skrik och högljudda ordbyten. I ett nu blef det dödligt, då m:elle visade sig. Hufvud vid hufvud stodo där våra kamrater för det kommande året. Vi betraktade dem och de oss med kritiska blickar. De blefvo alla mycket nyfikna, då föreståndarinnan presenterade: "Les suédoises!" Om vi varit isbjörnar, kunde vi icke ha väckt större uppseende bland dessa söderns barn. Sedan presentationen öfverstökats, fördes vi till vårt rum och lämnades där af m:elle Jeanne. Vi sutto på hvar sin säng och stirrade hopplösa och missmodiga på hvarandra. Vi hade bedt att få våra koffertar uppskickade till vårt rum men fått till svar: "Det skall först undersökas, om ni ha några svenska böcker gömda, se'n skola ni få dem!" Hvilket spioneri! Vi äro dock maktlösa! Vår fasa ökades än mer, när vi genomläste ordningsreglerna, präntade i stora bokstäfver på ett plakat, i sanning en vacker prydnad för vårt rum. Jag återger några af de mest karaktäristiska för fransk pensionsupfostran. Förbjudes — — — att gå upp på rummet utan särskild tillåtelse,

— — att lyfta på gardinerna eller sitta vid fönstret,

— — att besöka en kamrat i hennes rum,

— — att lämna en dörr öppen efter sig,

— — att samtala vare sig i rummen eller trapporna,

— — att gå från klassrummet utan att säga hvarthän,

— — att skriva bref annat än torsdagar och söndagar. Brefven skola aflämnas direkt till föreståndarinnan. Brott häremot straffas strängt, ibland blir "brottslingen" relegerad,

— — att läsa eller skriva (bref eller annat) annorstädes än i klassrummet.

Det var alltså ett fängelse vi kommit till!

II.

Det är midt i brinnande examina. Tre månader ha vi arbetat intensivt på att inlära de föreskrifna kurserna i historia och geografi, litteraturhistoria, grammatik, deklamation och kriaskrifning. Dessutom finnas några valfria ämnen såsom musik, målning. Undervisningen i de tre förstnämnda begränsas nästan uteslutande till de delar af densamma, som röra

Frankrike. 80—90 % af läroboken i geografi afhandlar Frankrike, — om Sverige stå blott några rader. Under en vecka varar examen i de ämnen vi studerat under den gångna tiden.

Dagordningen är i korthet följande.

Kl. 8 på morgonen ringer gongongen för sista gången. Trötta och olustiga efter en tung sömn krypa vi in i pensionsuniformen, som bäres utanpå de vanliga underkläderna. — Uniformen består af ett stort svart förkläde, som omsluter hela kroppen, och hvilket sammanhålls af ett lysande rödt skärp, som går i kors öfver ryggen, knytes kring midjan och avslutas med en stor rosett vid sidan. — Tramp af hundratals fötter höres i korridoren utanför vårt rum. Där kommo allesammans, som bo i våningarna öfver oss. Vi förena oss med våra kamrater. Det faller ingen in att hälsa godmorgon, då vi tycka oss helt nyss hafva skilts för natten. Alla hafva så småningom blifvit förlödade af allt jäkt med läxläsning och af de ständiga striderna med "öfverheten". Bleka och öfveranstängda anleten blicka emot oss. Vi se spörjande på hvarandra: hur många sjuka i dag? Kamratkretsen blir allt glesare; ingen lindring gifves åt oss, som ännu orka hålla oss uppe. En morgon gick min bästa väninna strax framför mig nedför trappan. Jag tyckte hennes dräkt verkade misstänkt, och då jag på lek lyfte litet på hennes förkläde, måste jag dra på munnen, ty hon hade under förklädet endast det allra innersta och lättaste plagget. Hon hviskade, att hon icke hunnit klä sig färdig och att hon icke vågade komma för sent, och jag måste lofva att icke förråda hennes hemlighet. Med ytterst allvarliga miner kommo vi in i matsalen, där alla intogo sina platser vid bordet och automatiskt hällde vi i oss litet kaffe och tvingade i oss en bit bröd. Vågade någon lämna något af maten, fick hon genast straff.

Direkt från måltiden gingo vi till klassrummen. Dessa voro så få, att medan vi 30 utländingar hade t. ex. kriaskrifning i ena hälften af ett rum, upptogs den andra af en hop larmande fransyskor, som hade matematiklektion. Deras lärarinna skriker för att göra sig åtlydd, hon hotar med de förfärligaste straff, men de själfsväldiga barnen endast skratta högt åt hennes ansträngningar, ty de veta, att lärarinnorna ej få straffa någon utan föreståndarinnans tillstånd. Gång på gång kommer visserligen m:elle Jeanne inrusande och förebrår häftigt lärarinnan och säger, att det är omöjligt att hålla lektion i rummet bredvid, då det förs ett sådant lif härinne! Sedan m:elle Jeanne stängt dörren, börjar hela klassen fnissa; lärarinnan försöker med af harm blossande kinder att fortsätta lektionen, hennes respekt bland lärjungarna har sjunkit ett par grader.

Under detta larm få vi skriva kria! Efter tre timmar är det öfverstökadt och då klockan ringer till frukost, få vi tillåtelse att vistas 10 minuter på vårt rum. Efter frukosten, som varade en timme, befalldes *alla* utom sjuklingarna att gå på promenaden.

Å, denna enformiga promenad! Två och två tågade vi rundt samma väg vi gått hvarje dag; med flit var vägen vald i den folktomaste delen af den närbelägna Bois de Boulogne. Vid hemkomsten fortsattes studierna till kl. 7, då middagen serverades, och sedan gjordes salong, d. v. s. alla skulle bilda en krets kring m:elle Jeanne och underhålla henne med skildringar från våra respektiva hemland. Stämningen var tryckt och den enda, som skrattade uppriktigt, var m:elle själf.

Kl. 9 bjöds godnatt, dock skulle alla först skriftligen med ja eller nej besvara en rad frågor, som voro uppskrifna i en stor bok,

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förtur sig äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige *portofritt*.

Idun 1892 ..... 2: —
Idun 1893 (nr 1 felas) ..... 2: —
Idun 1895 (utan julnummer) ..... 2: —
Idun 1903 (med julnummer) ..... 4: —
Idun 1904 (med julnummer) ..... 5: —
Idun 1905 (med julnummer, nr 28 felas) ..... 5: —

Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5: 50
Idun 1907 (med julnummer) ..... 6: —
Iduns julnummer 1894 ..... 0: 20
Iduns julnummer 1898 ..... 0: 20
Iduns julnummer 1905 ..... 0: 50
Barngarderoben 1905, komplett ..... 2: —

LÄS!

liggande på salongsbordet. Hur många osanningar stå icke där skrifna med stadig hand! Vi besvarade oss till slut icke ens med att se efter hvilken fråga vi besvarade, det kommo vi ihåg af gammal vana. Se här några af dem!

Har du talat i trapporna? Nej! (d. v. s. i verkligheten det enda ställe där vi kunde komma åt att prata).

Har du talat ditt modersmål? Nej! (d. v. s. så fort ingen fransyska hörde oss, bröto vi mot denna lag. Fransyskorna skvallrade nämligen på oss utländingar).

Har du varit på promenaden? Ja, såvida vi inte skrefvo ett streck, hvilket betydde, att vi på grund af klenhet fått lof att stanna hemma.

Har du spillt ut vatten på golfvet? Nej! (d. v. s. ja, men jag har torkat upp det igen!).

Därefter stod med stora bokstäfver:

Hvilket betyg i uppförande anser du dig värd?

10 (naturligtvis), = ett oklanderligt uppförande.

I början fanns det verkligen några uppriktiga själar, som sanningsenligt svarade på dessa frågor. Följden blef, att de fingo sitta uppe till kl. 2 eller 3 på nätterna och lära sig en eller flera af La Fontaine's fabler utantill som straff och sedan vid denna sena timme höra upp dem för någon lärarinna, som fått sitta och vänta hela kvällen.

Men vi öfriga, som varit felfria under dagens lopp, fingo gå fram en och en till m:elle Jeanne och kyssa henne på båda kinderna och önska henne ett "bon soir" och därefter med 5 minuters mellanrum (för att ej kunna få en pratstund) begifva oss upp till sofrummen.

III.

Man har kanske under läsningen af denna skildring fått den uppfattningen, att skämt och prat sällan förekommo i vår stränga pension. Men jag undrar, hvar glädjen och skalkaktigheten kunna totalt undertryckas bland en samling ungdomar.

Fastän våra rum voro förfärligt kalla, bröto vi ofta mot pensionens lagar och smögo oss dit, så fort något tillfälle erbjöd sig, för att få prata i fred, skriva bref eller läsa på läxorna, hvilket allt var absolut förbjudet. Vi riskerade ju, att m:elle fick se oss, när hon gick rondan på mycket oregelbundna tider, men då togo vi vår tillflykt till de mest bisarra gömställen, såsom under sängarna eller i de stora spegelskåpen. Som sagdt, inte kände vi oss vidare trygga på våra rum, och kylan dref oss ofta tillbaka till det kvafva klassrummet. Vi bodde i en aflägsen del af pensionen, och därför voro kanske vi två och våra grannar sämre lottade än den öfriga skaran. Men under alla omständigheter är väl 2 å 3 graders rumstemperatur något olidligt. Våra rum hade endast halvhöga innerväggar, och det var meningen, att värmeledningen i korridoren utanför skulle skänka oss tillräcklig rumsvärme. Olyckligtvis uppvärmdes ett klassrum under oss af samma calorifere och af sparsamhetsskäl eldades aldrig annars, än när klassrummet användes, och detta hände blott ett par dagar i veckan. Det är lätt att förstå, hur förtjusta vi voro, när vi någon kväll öfverraskades af att svaga, ljumma fläktar slogo emot oss ifrån ventilen nere vid golfvet. Kamraterna i rummet bredvid delade vår glädje, och alla fyra kröpo vi ihop på det kala golfvet med armar och hufvuden sträckta mot den lilla öppningen i panelen. Länge fingo vi icke njuta af den behagliga värmestrålningen. Minuterna voro räknade, och alltför snart kom det klockslag, då allt ljus måste vara släckt och vi ligga försänkta i djup sömn.

Jag var alltid påpasslig. Så fort det knäppte i den första af de båda dubbeldörrarna mellan

K. Stein foto.

FÖRSTA PRISTAGARINNAN

i damernas täfling vid de nationella skidtävlingarna i Östersund den 6 mars fröken Nanny Sandström, Umeå.

korridoren och trappan, lade jag blixtnabbt min hand öfver ljustågen och snusade så naturligt som möjligt. Ofta brände jag mig försvaret; ibland kunde jag inte behärska mitt minspel, och en gång kände sig m:elle föranlåten gå fram till sängen och med en ruskning väcka mig ur min "sömn" och barskt fråga, om jag hade onda drömmar. Sedermera befalldes, att alla skulle soffa med ett vackert och soligt leende på läpparna!

Våra väninnor i rummet bredvid hade icke alltid samma tur som vi att höra den fruktade m:elles annalkande steg. Gång på gång blefvo de ertappade midt i någon vild diskussion, men hvarje gång hade de något att skylla på, och när m:elles min ändå inte ljusnade, föllo de henne om halsen och både och tiggde och gräto för att slippa bli anmälda.

En kväll råkade de dock illa ut för föreståndarinnan, m:elle Jeanne. Vid den vanliga knäppningen i yttre dörren, kastade vi två oss i sängarna och gömde läsböckerna under kudarna, då taktfasta klapp klapp, höras i korridoren. Vi darra som asplöf. Vi känna igen föreståndarinnans steg. Engelskan och irländskan äro som bäst inne i ett nationellt stormgräl och engelska skällsord utslungas med otrolig färdighet och dessemellan någon bruten,

illa konstruerad fransk fras. Kängor och andra klädespersedlar slungades mot motståndaren, då öfvertygande ord fattades.

"Vera et Marie! Qu'est-ce que vous faites là?" dundrade i detsamma m:elle Jeanne's tordönsstämma. I ett nu blef det ljudlöst tyst därinne och vi sågo ljuset hastigt släckas. Några sekunder förgingo, och vi hörde m:elle trefva efter dörrlåset. Nu var hon inne.

"Tänd ljuset!" — Ingen rörde sig.

"Tänd ljuset, Vera!" ropade ännu en gång den befallande rösten. Vi hörde Veras tillgjordt söta stämma:

"M:elle, jag har inga tändstickor!"

"Hur vågar du ljuga, jag vet att du har."

Nu måtte Vera ha blifvit rädd, ty ljuset tändes ögonblickligen. I samma ögonblick hördes m:elle utropa vid åsynen af den förskräckliga oredan:

"Mon Dieu! Quelle desordre!"

Nu utspann sig följande lilla dialog:

"Du har ju kängorna på dig i sängen!"

"Nej!"

"Jo. Stig upp ögonblickligen!"

"Nej."

"Jo."

Intet svar. —

"Då skall jag hjälpa dig minsann!"

Med buller och bråk och små ilskna tjut kom Vera äntligen upp ur sängen och stod framför föreståndarinnan fullt påklädd och — som hon sedan påstod själf — fullständigt oberörd af den vredes ström, som östes öfver hennes hufvud.

Intet språk är så lätt att gräla på som franskan. M:elle Jeanne eldade upp sig själf till hysteriskt ursinne, och sedan hon anbefallt Vera i alla onda andemakters vård, gaf hon sig iväg med löfte att uttänka ett straff, som skulle stuka hennes vanartiga elever. Hon följdes af Veras hänskratt och grimaser. En sådan uppfostran kallas "den enda rätta" i Frankrike. —

Flera morgnar vakna vi stelfrusna i våra sängar. Många ha fått händer och fötter förstörda för livvet. I handfatet hade vattnet ofta frusit. Det var en vinter så kall, att man aldrig i mannaminne haft maken därtill i Paris, och svenska tidningar lära hafva i ord och bild skildrat parisarnas fantastiska vinterdräkter, filtar, togor m. m.

Det var förbjudet att skaka mattorna i öppna fönster, och då de gjorde det i korridoren, steg dammet öfver den låga väggen och lade sig i tjocka lager öfverallt i vårt rum.

Jämt och samt upptäcktes och straffades "brottslingar". Och det värsta var, att alla bref censurerades, så att de arma flickorna icke kunde komma därifrån förrän vid ferierna. Svenska kunde lyckligtvis ingen af lärarinnorna, så att våra bref måste de med svidande hjärta låta passera utan kontroll. En gång lyckades en af eleverna att fly ur pensionen.

En prinsessa från en af de små Donaustaterna hade länge varit intim vän med en af de yngre lärarinnorna. Det var naturligtvis en nagel i ögat på höga vederbörande och en dag — under en fest i pensionen — bryter det löst. Då föreståndarinnan ser de båda vännerna sitta tisslande och tasslande i ett hörn, ropar hon, så att alla höra det: "Det är opassande af två damer att vid en festlig tillställning sitta och skvallra hela kvällen. Jag befäller er att skilja er!" Stolta resa sig de båda skymfde upp och morgonen därpå befinnes det, att de ha lämnat — pensionen. Polisen alarmeras, men de flyende hinna öfver gränsen.

M:elle Jeanne skar tänderna af raseri, men vi andra jublade. Snart skulle plågan vara slut äfven för oss.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expeditas portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm,

Iduns Mönsterafd.

Weckans Konstutställningar.

DET ÄR kanske en öfverskattning, men det förefaller, som om svensk landskapskonst, sådan den just nu öfvas af våra främsta målare på området, stode så högt, att den näppeligen öfverträffas af några färgens mästare ute i Europa. Vi ha nyss haft att göra med Per Ekströms lyriska stämningsmåleri med dess utsökta soldagrar öfver svensk slättnatur och Otto Hesselboms dekorativa terrängbilder, där den stränga färgskalan och de stora enkla linjerna framhäfva det hvilande allvaret i svensk natur.

Och nu kommer snöns och isens målare, G. A. Fjæstad, kommer med dukar, på hvilka de subtilaste toner i hvitt, blåhvitt, orange och lila skänka oss en serie tju-sande bilder af nordisk högvinter. Före Fjæstad torde ingen svensk konstnär ha målat snö, rimfrost och spegelblank is

FJÆSTAD. VINTERMORGN.

Allt som allt: Fjæstads konst besitter en friskhet och en färgfäring, en originalitet i uppfattningen och ett uttryckets jubel, som göra honom till en personlighet för sig i svensk landskapskonst.

"De fries" lilla grupp af unga och sträfsamma målare har sin sedvanliga vårutställning i Hallins konstsalong.

De ha aldrig varit några världsomstörtare, och det bör man hålla dem räkning för, eftersom ingen af dem fått nydanarens revolutionära kraft och visionära blick. De framtråda utan later och de vilja ej gälla för mer än de äro.

Torgny Dufwa, gruppens kommissarie i år, har flere vackra dukar och särskildt ett förträffligt landskap "Sommarafon vid en Sörmlands-sjö", som vittnar fördelaktigt om hans koloristiska styrka.

Artur Bianchini upp-

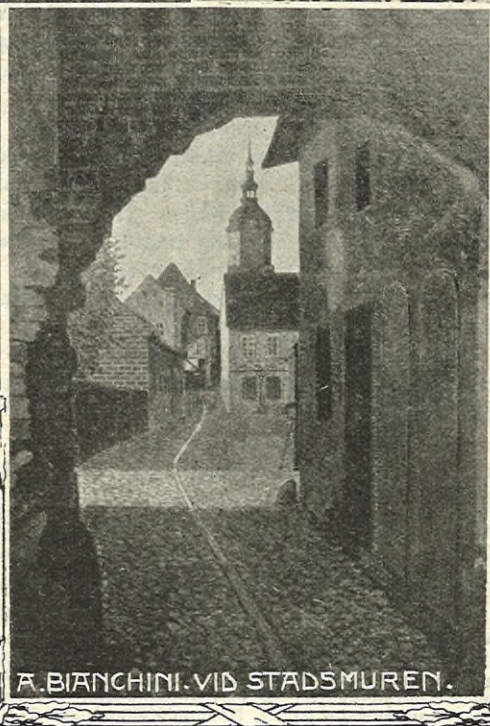
FJÆSTAD: SOMMARAFTON.

FJÆSTAD: BADANDE BARN.

T. DUFWA: SOMMARAFTON.

A. BIANCHINI. VID STADSMUREN.

O. SIVERTZEN: I LÄMPSKENET

med en så utsökt uppfattningens och nyanseringens styrka. Vissa af hans vinterbilder kunna knappast sägas vara målade, ty begreppet är alltför tungt; de förefalla snarare som framandade eller framtrollade ur ett inspirerad konstnärssinne, som i hängifven tillbedjan af naturen vunnit förmågan att se själen i hennes anlete.

Lika betagande äro hans vattentaflor antingen han låter sommarsol och bladskuggor dallra i det klara djupet eller reflexen af de bruna trädrötterna randa bäcken, som en vinterdag porlar mellan snöhöljda stränder.

träder med ett par pittoreska stadsmotiv, hvarförutom han slagit sig på att måla sol i töcken till omväxling med sina glänsande soltaflor från ett tidigare skede. Per Fischer och Oscar Sivertzen bidraga bl. a. med omsorgsfullt studerade porträtt, Harriet Sundström visar några leende bondgårdar i sol, Nabot Törnros är trogen sina hemvarma interiörer, men har äfven friluftsmotiv, som förtjäna att uppmärksammas, och slutligen lägger Hilding Werner genom sina båda ypperliga höstaflor ett plus till raden af de talangfulla landskapskildringar, som De fries ha att bjuda på.

LITTERATUR.

"Roliga böcker".

GOD OCH BILLIG nöjesläsning för de unga. Aktiebolaget Ljus som här i Sverige, startade "En-kronas böckerna", har nu igångsatt ett nytt företag i stor stil, som afser att med god och roande litteratur i vårdad utstyrelse ersätta de osunda och skadliga s. k. Nick-Carter-böckerna. Förlaget har underställt "kommittén för främjande af god nöjesläsning" sin plan och vunnit densamma gillande. Det är också ett godt vapen i kampen mot den dåliga litteraturen, som på förlagets initiativ härmed blifvit tillgängligt, och klart är att i längden kan man icke blott förbjuda och undertrycka den dåliga litteraturen, behofvet efter spännande och roande läsning är starkt och måste tillfredsställas.

"Roliga böcker" utges i häften om 64 sidor kvartformat, hvilka endast kosta 25 öre och alltså bjuda dubbelt så mycket text som de gamla Nick-Carter-häftena till samma pris. Häftena ha omslag i trefärgstryck, framsidan upptages af någon dramatisk scen ur den berättelse häftet innehåller, utförd af någon af våra tecknare, baksidan af en skämtbild med motiv ur djurens och växternas värld. På innersidan af omslaget finner man en kort biografi af resp. författare med porträtt. Serien inledes med Jules Vernes "En världsomsegling under hafvet" och Rudyard Kiplings "Märkliga berättelser från Indien". Därefter utkomma böcker af Edgar Allan Poe, Charles Dickens, Gustaf Janson, Laura Fitinghoff, Marryat, Cooper, Scott, Evald, Ridder Haggard, Gibbon m. fl. Två nummer utgifvas hvarje månad.

Man måste lyckönska förlaget till dess goda idé och önska, att den osparda möda det haft att till billigt pris och i god utstyrelse göra den bästa nöjesläsning tillgänglig för alla, måtte följas af framgång.

Om ni vill läsa en nyttig bok, hvilken samtidigt har den oskattbara egenskapen att vara underhållande skriven, gör ni klokt i att stifta bekantskap med dr Frode Sadolins *Nervhälsa, en bok om våra nerver för friska och sjuka*.

Redan själfva studiet af den danske läkarens arbete kan som sagdt göra en nervsjuk glad. Där finnas inga torra resonemang, inga lärda utläggningar, utan i stället fullt af goda och kloka råd, gifna i en språkform, som uteslutande har den berättande eller kåserande stilens goda egenskaper.

Och lika litet kommer författaren med några iuvecklade kurer, som afskräcka den förhårdnade vanemänniskan. Han säger på sitt angenäma vis: Ha icke brådtom, ty brådskan öde-

lägger nervkraften. Var tystlåten, ty mycket och betydelselöst tal tröttrar. Lär att hvila, sök solskenet, andas djupt o. s. v. Han påvisar, huru vi i vårt dagliga lif endast genom att fullt naturenligen begagna oss af luften, ljuset, vattnet, kroppsrörelsen och vilan m. m. kunna bli harmoniskt sunda människor med ett stort kraftkapital.

Författaren tyckes själf vara en af dessa genomsunda naturer, för hvilka såväl den fysiska som psykiska lefnadskonsten ha uppenbarat sina hemligheter, och därför torde boken kunna ingjuta lifsmod äfven hos den mest nedbrutne och dess råd locka till efterlefnad.

Arbetet är på ett mycket förtjänstfullt sätt öfverflyttadt till svenskan af dr Gustaf Stjernström.

Emigranternas land. En bok om Amerika av G. H. von Koch. Den bok, som härmed lämnas i den svenska allmänhetens händer, afser att skänka ett möjligt rättvist svar på en del af de talrika frågor angående Amerika, som framställa sig hos mången i vårt land. Författaren, hr G. H. von Koch, har utan förutfattade meningar och med blicken vaken för såväl våra egna som den nya världens sociala förhållanden genomrest stora delar af Amerika och där i uteslutande studiesyfte uppehållit sig i närmare ett års tid. Det är de resultat, hvartill han därunder kommit, hvilka härmed framläggas i *lättlästa, underhållande skildringar* af egna iakttagelser, samt tal med på olika områden ledande personer, här och där belysta af jämförelser med andra Amerikastuderandes uppgifter. Det rikhaltiga illustrationsmaterialet ökar ytterligare arbetets intresseväckande karaktär.

En bok som den föreliggande måste anses synnerligen värdefull just för vårt land, och det är hög tid, att den sett dagen. Vår folkförlost genom emigrationen under det sistförflutna seklet uppgår till den enorma siffran af en miljon män och kvinnor, och ännu är Sveriges åderlätning ej avslutad. Att erhålla en klar och möjligast korrekt bild af det land, som för mången utgör en sådan lockelse, måste inför detta sakförhållande blifva nödvändigare än mycket annat.

Svenska slott och herresäten vid 1900-talets början. Ånyo föreliggande två häften af detta ståtliga nationalverk, nämligen det sjunde, utgörande hft I af Småland, och det åttonde, hft III af Skåne. Det förstnämnda, hvari beskrifningarna äro författade af friherre Erik Åkerhielm, omfattar Possegodset Bergkvara, det Hermelinska fideikommisset Gripenberg, Stackelbergiska fideikommisset Stensnäs i Tjust, kammarherre von Essens Strömsberg vid Jönköping

samt det af den förra året aflidne greve Fredrik Bonde i närheten af Växjö uppbyggda Teleborgs slott. I Skånehäftet beskrivas de Wachtmeisterska egendomarna Kulla-Gunnarstorp och Vanås samt friherre Trolles Trolleås af docenten August Hahr.

Mönster-Samling för skola och hem III och IV af Maria Collin. Maria Collins väfböcker äro säkerligen kända för en hvar, som något sysslat med hemväfnader. Hennes första arbete "Konstväfnad i allmogestil" utkom 1890; detta arbete har sedan dess utgått i trenne upplagor, blifvit känt och spridit ej blott här hemma, men också i utlandet; i Danmark, Norge, Tyskland, Holland. På liknande sätt har det gått med hennes andra väfböcker "Flamsk-Finnväfnad och Norsk rödlakan" samt "Våra hemväfnader i lärft, kypert och atlas". Hennes "Mönstersamling för skola och hem", af hvilken två nya häften nu utkommit, bilda ett värderikt komplement till väfnadsböckernas undervisande text, och mönstren äro så uppställda och utförda att de kunna tjänstgöra omedelbart vid väfnadsarbetet. Den som ej har tillgång på väfdt mönster att kopiera, kan sålunda mycket väl klara ut konstväfnaden med tillhjälp af mönstersamlingen.

Ljus boklista.

C. E. Fritzes Bokförlags-A.-B.:

Fosterjord; dikt af *Edvard Evers*.

Hugo Gebers förlag:

Anders Zorn; af *Tor Hedberg*. — Jetta Geberts historia; roman af *Georg Hermann*.

Åhlén & Åkerlunds förlag:

Ur Petter Frisks papper; krönikor och skisser af *Gustaf Bellander*. — Nordpolens upptäckt af *Robert E. Peary*.

Wahlström & Widstrands förlag:

Norrlandshumör: skisser af *Alfhild Agrell*. — Om folkuppfostran; af *Valfrid Palmgren*, fil. d.r.

Albert Bonniers förlag:

Omkring Afrodite; noveller af *Harald Wägner*. — Final; skådespel i tre akter af *Ernst Ahlgren* och *Axel Lundegård*. 2:a omarbetade uppl. — *Romeos Julia*; dramatisk interiör af *Ernst Ahlgren*. — *Ann Veronica*; nutidsroman af *N. G. Wells*. — *Selim Mirza*; novell af *Henryk Sienkiewicz*. — Mästerverk ur Världslitteraturen 12: Fyra prosastycken af *Heinrich Heine*. Öfvers. och förs. med en inledning af *Ellen Wester*.

A. B. Weijmers förlag:

"Billigt och Godt"; ekonomisk kokbok utarbetad af *Elin Bergqvist* (lärarinna i huslig ekonomi vid Brunnsviks Folkhögskola), *Jenny Bergqvist* (lärarinna i Vegetarisk kokkonst).

Bokförlagsa.-b. Eos:

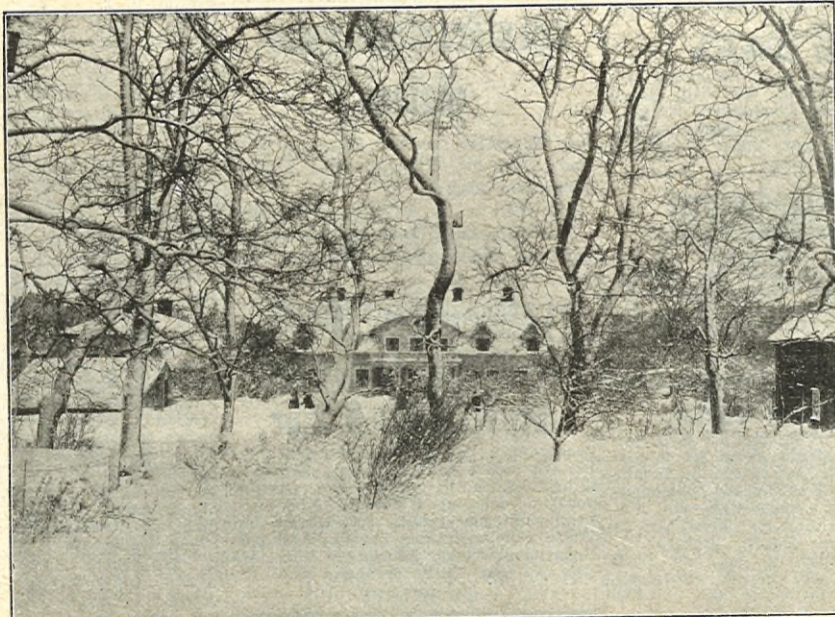
Hvarför jag vet att de döda lefva; af *W. T. Stead*. — Tro och bekännelse; utkast till en världsåskådning af *Oscar Busch*. — Socialekonomi; grundsatser o. riktlinjer af *J. E. Lange*.

Några ord om Stjärnfors.

ÄGARINNAN AF STJÄRNFORS pensionat gjorde ett lyckligt fynd, då hon för sitt ändamål förvärfvade det gamla bergslagsgodset af detta namn, beläget i norra Västmanland, på gränsen mot Dalarna, 5 km. från Kopparbergs station. Till och med vid ett besök om vintern frapperas man af det vackra läget, och under de gröna årstiderna måste stället vara helt enkelt förtjusande med sin på en gång mäktiga och leende natur — väldiga rundblickar öfver dalar och höjder, öfver sjö och skog, omväxlande med den typiska svenska idyllen: röda stugan i björkbacken med viken nedanför.

För sportidkaren har stället äfven om vintern utmärkta förutsättningar — de präktigaste skidbackar och, om så vill sig, skridskostrax invid gården: där breder sig nämligen sjön Ljusnarn, inramad af barrskogklädda höjder.

Men det viktigaste om vintern är dock heminteriören, och äfven den tillfredsställer alla anspråk. Entrén är särdeles anslående. Man kommer in i en stor, varm hall, gärna använd som rök- och konversationsrum efter maten. De breda skjutdörrarna i fonden leda in i en rymlig matsal. Till vänster ligga salong och hvardagsrum, där de mera sällskapligt an-

lagda gästerna församla sig och där det utom eventuellt trefligt sällskap äfven finnes tillgång till tidningar och böcker. De mindre sällskapskåra åter ha en trappa upp sina verkligt utmärkt trefliga privatrum, varma och väl ombonade, med brästor sprakande i de antika kakelugnarna, sannskyldiga konstverk i gammal förnäm herrgårdsstil. Förutom af kaminen i hallen är hela det stora huset uppvärmt med kakelugnar, hvarför den mest behagliga jämna temperatur råder öfverallt. Där uppe finns äfven ett badrum, som till skillnad från många stockholmsvåningars utan besvär låter sig användas för sitt ändamål. Till nyare tiders lyx, som likaledes letat sig väg till den gamla gården, hör också elektriskt ljus.

Stjärnfors har alltså att bjuda sina gäster såväl gamla tiders behag, en äkta herrgårdsinteriör, som nya tiders bekvämligheter; när så därtill kommer ett sundt, vackert läge med tillfälle till härliga promenader i det oändliga och, last but not least, en värdinna, som på älskvärdaste sätt söker måna om sina gäster, så torde stället icke vara oförtjänt af en rangplats i raden af våra hvil- och rekreationshem.

ELLEN WESTER.

TILL FRUKOST

hvarje dag bör Ni äta

HAFREGRYN - HAFREMJÖL

och Ni grundlägger därmed Eder hälsa.

Specialegenskaper: Genom den gulaktiga, mineralrika proteinhinnan: närande, dryga, fin smak. — Tillverkas under läkarekontroll. —

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 13—19 MARS 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med hvetekeglor. Middag: Kastanjeuré, kokt slätvar med hummersås; stekt hare med brynt potatis och salader; äppelbeignet med vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i snäckor (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med bruna bönor; soppa på blandad frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratin på sill; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med potatispuré; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttfärs (rester från måndag) med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te.

Middag: Blomkålspuré med rostadt bröd; grädda med pepparkakor.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; fraspannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregryn med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; laxpudding med skiradt smör.

LÖRDAG. (Marie bebådelsedag): Frukost: Smörgåsbord; skinka à la Hallman med förlofade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Juliennesoppa; kalffilé med champinjoner och brynt potatis; enkel brylépudding.

RECEPT:

Kastanjeuré (f. 6 pers.). 375 gr. kastanje, vatten, 1½ lit. buljong, ½ msk. smör (30 gr.), 1 msk. mjöl, 1 msk. salt, (socker), 1—2 msk. sherry.

Beredning: Kastanjerna läggs 5—10 min. i kokande vatten, upptagas, skalas och den inre bruna hinnan borttages. De påsättas därefter i kallt vatten, 1 msk. smör och ½ msk. salt tillsätts och kastanjerna få långsamt koka 1½—2 tim., hvarefter de passeras. Smör och mjöl sammanfräses, purén tillsättes, jämte buljongen, litet i sänder och soppan får koka 10 min., hvarefter den skummas väl och afsmakas med kryddorna och sherry. Purén serveras med ostsmörgåsar eller rostadt bröd.

Kokt slätvar (f. 6 pers.). 2 kg. slätvar, 150 gr. salt, ½ citron, 3 lit. vatten.

Till garnering: 1 citron, kruspersilja.

Beredning: Fisken urtages, sköljes väl i flere vatten och torkas med en fiskhandduk. Fenorna påfutas, men bortsåras ej. Den gnides därefter in och utvändigt med 2 msk. af saltet samt citronsaften. En djup skära göres i den mörka sidan på fisken, för att det vita skinet på andra sidan ej skall spricka. Slätvaren läggs på en fiskskil med den vita sidan upp

och nedsättes i det ljumma vattnet, tillsatt med saltet. Den får hastigt koka upp, men därefter endast småkoka med tätt slutet lock, 20—25 min. eller tills fenorna lossna lätt. Fisken upplyttes genast med silen och spadet får väl afrinna, hvarefter den upplägges med den vita sidan upp, på ett varmt fiskfat eller på ett aflångt fat på bruten servett. Den garneras med hummerrom pressad genom passersikt, och citronskivor samt persilja. Slätvar serveras med smält smör, hummersås eller holländsk sås.

Hummersås (f. 6 pers.). 1 kula kräftsmör à 25 öre, ½ msk. smör (10 gram), 3 msk. mjöl, 5 dcl. fiskspad, 3 dcl. tunn grädd, 1 liten burk hummer, salt, hvitpeppar, socker, 1 äggula.

Beredning: Smöret smältes, mjölet tillsättes och fräses med smöret i 2 min. Fiskbuljongen och grädden ihållas och såsen får koka under röring 10 min. Den sönderskurna hummern lägges och såsen afsmakas med kryddorna. Den uppvispade äggulan tillsättes och såsen får sjuda.

Anm. Sedan hummern är ilagd röres såsen mycket försiktigt så att hummern ej går sönder.

Köttstufning i snäckor (f. 6 pers.). Rester af stek eller fågel, (omkr. ½ lit. finskuret kött), 75 gr. kalffräss.

Hvit sås: 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, champinjonspad, vatten, 3 msk. smör (60 gr.), 4 dcl. buljong, salt, ½ burk champinjoner à 70 öre, 2 dcl. tuna grädd, salt, hvitpeppar.

Till snäckorna: 1 msk. smör (20 gr.).

Äggstanning: 2 ägg, 1 tsk. hvetejmöl, 2 dcl. tunn grädd, salt, socker.

Till garnering: ½ burk champinjoner à 70 öre, 1 msk. smör (20 gr.). **Beredning:** Köttet skäres i fina tärningar. Kalffräset sköljes väl och påsätts i kallt vatten tillsatt med litet salt och får koka omkr. 10 min. Det upptages och får kallna, samt

rensas och skäras i små tärningar och spadet tillvaratages. Köttet, bräset och champinjoner fräses väl i smöret. Till såsen fräses smör och mjöl, champinjonspad, buljong och grädd, påsåd och såsen får under röring koka 15 min. hvarefter köttet lägges och stufningen afsmakas med kryddorna. Snäckorna smörjas med smör och köttstufningen lägges. Äggen vispas med grädden, mjölet och kryddorna och litet af äggstanningen hållas öfver köttstufningen i snäckorna. Dessa insätts i god ugnsvärme att grädda tills äggstanningen fått vacker gulbrun färg. De tagas då ut ur ugnen och garneras med de fint hackade champinjoner, frästa i smöret.

Fraspannkakor (f. 6 pers.). 6 dcl. torrt hvetejmöl, 3 msk. socker, 1 lit. tjock grädd, 6 dcl. vatten, 3 hg. skiradt smör.

Beredning: Mjölet torkas väl i värmugnen, hvarefter det siktas i ett fat och blandas med sockret. Grädden tillsättes litet i sänder omväxlande med vattnet och det skirade, men afsvalnade smöret. En pannkakslagg uppvärms långsamt och till hvarje pannkaka tages ungefär 3 msk. af smeten. Då pannkakan fått vacker gulbrun färg rullas den på en för ändamålet afsedd kapp.

Juliennesoppa (f. 6 pers.). 2 små morötter, 1 palsternacka, ½ selleri, 1 liten purjolök, 1 litet salads-hufvud, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. socker, 1 lit. stark, klar buljong, salt, kajennepeppar.

Beredning: Rotsakerna sköljas, skrapas och skäras i mycket fina strimlor, saladshufvudet sköljes och skäres i lika stora strimlor. Rotsakerna brynas väl i smöret och sockras, buljongen tillsättes, saladen lägges och soppan får koka omkr. ½ tim.; hvarefter den afsmakas och serveras mycket varm.

Kalffilé med champinjoner (f. 6 pers.). 1 kg. kalffilé eller inmanlär af kalv, salt, 1 burk champinjoner à 90 öre, 1 msk. smör (20 gr.), persilja.

Äggstanning: 5 äggulor, 2 hvitor, ½ dcl. gräddmjöl, 1 knifsnud salt, 1 tsk. smör till formen.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 2 dcl. buljong.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres tvärs öfver muskeltrådarna i 2 cm. tjocka skivfor, som bultas lätt och beströts med salt. Till äggstanningen vispas äggulor och äggvitt väl tillsammans med mjölken och blandningen hålles i smord form med lock. Formen nedsättes i en kastrull med så mycket kokande vatten att det står jämt med äggmassan. Vattnet får därefter ej koka utan endast hållas hett, ty annars blir äggstanningen vaslig. När den stelnat skäres den i rutor. En tackjärnspanna upphettas långsamt och smöret brynes, hvarefter köttskivorna nedlägges och stekas hastigt på båda sidor. Stekpannan urvispas med den kokande buljongen, som slås öfver köttet. Champinjoner på hvarje köttstycke och 4 champinjoner däromkring. Anrättningen garneras med persilja och serveras mycket varm med brynt potatis.

Enkel brylépudding (f. 6 pers.). 2 kkp. strösocker, 3 msk. kokande vatten, 5 stora ägg, 6 dcl. gräddmjöl, skalet af ¼ citron eller 2 rifna bittermandlar.

Beredning: Sockret brynes i en tackjärnspanna, spådes med det kokande vattnet och därmed beklädes en vacker bleckform. Gräddmjölet kokas upp och får kallna. Äggen och mjölken vispas väl tillsammans och smaksätts med citronskalet eller den skallade och rifna bittermandeln. Blandningen hålles i den beklädda formen och insättes i vattenbad i ugn att stanna och få en ljusbrun färg. Puddingen får afsvalna, uppställes därefter och kan om så önskas garneras med sötmandel, skuren i strimlor.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

TYSKA, engelska eller fransyska från godt hem erhåller plats mot fritt vivre i vår. Svar till »Orsa», Iduns exp. med rek., porträtt.

FÖR hushållerska, en ung flicka, som genomgått hushållsskola, finnes en god och förmånlig plats ledig den 24:de april på egendom i södra Bohuslän. Naturskön trakt vid hafvet. Svar till Sundsby gård, Hjelteby.

FORMÄNLIG plats i större pappershandel kan ung, frisk flicka till våren erhålla. Kompetensvillkor: god skolbildning, godt sätt och verklig arbetslust. Person med förmåga att eventuellt delvis förestå affärer äger företräde. Betyg, foto, och ref. torde insändas till fröken Alma Högstedt, Drottninggatan 1, Upsala.

ENSAMJUNGFURU får 1:sta april plats i ung officersfamilj (2 personer) i norrländstad. Sökande bör vara kunnig i och villig utföra alla inom ett hushåll förekommande sysslor. Svar med ref. och lönepret. till »Fru M.», Östersund p. r.

I godt hem på landet, närheten af Mariefred, får bildad, barnkär flicka plats att under husmoderns ledning deltaga med matlagning, bakning o. s. v. Jungfru finnes. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

I läkarefamilj, villasamhälle, Stockholms närhet, får bildad, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, enkla sömnad, plats 1:ste april. Nya Inack.-Byr., Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

BARNSKÖTERSKA, snäll och pålitlig, van att sköta späda barn, får plats omkr. 15 mars. Svar till »Pliktrogen», Sköfde p. r.

ORDENTLIG husingfrun, väl kunnig i sina sysslor, barnkär, kunnig i sömnad erhåller plats till våren. Svar med betyg, foto. till »Öfre Dalarne», Iduns exp.

FÖR en ordentlig, kunnig husa samt för en vid sömnad van flicka, villig deltaga i städning m. m. finnes plats till instundande 24 april på egendom i Östergötland. Svar torde ingå till »H.—», under adress S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

BÄTTRÉ flicka, glad, hurtig, barnkär, erhåller plats i liten fam. i Östg för att med fruns hjälp sköta hemmet. Anses som medl. af fam. Lön 12 kr. pr månad. Rek. önskas. Svar till »Prästhem», Iduns exp., Sthlm.

VÄRDENNA. Verkligt bildad men anspråkslös flicka, mellan 25 och 30 år och af bättre familj, kan i april erhålla plats som värinna hos medelålders herre på landet. Svar till »Honet», Iduns exp. f. v. b.

BARNFRÖKEN, kunnig i sömnad, med sångröst, ej för ung, från godt, helst allvarligt hem, erhåller plats i april i Dalarne. Svar med foto., betyg, rek. till »Verkligt barnkär, pålitlig barnavän», Iduns exp.

HUSHÅLLERSKA erh. fin plats 1 maj. Litet hushåll. God lön. Norra Inackorderingsbyrån, Malmskillnadsgatan 27, Stockholm.

EN 30 à 35 års bildad flicka, kunnig i hushållsöromål, erhåller plats nu genast eller 1:sta april att gå husmodern tillhanda. Vidare genom korrespondens märkt »Familjemedlem», Partiled p. r.

KOKERSKA, kunnig i finare och enkla matlagning samt öfriga i ett hem förefallande öromål, får god plats den 24 april hos liten familj i municipalsamhälle, där äfven husingfrun eller hushållsfröken anställes. God vandl, renlighet och ordentlighet fordras, hvarä betyg och ref. torde visas, och utloflas i gengäld ett vänligt bemötande. Svar till »God plats», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

ENKEL, bildad flicka, van vid sjukvård erhåller god plats. Svar till »Familjemedlem 1910», Iduns exp.

FRISK, barnkär, pålitlig flicka, något kunnig i sömnad och husliga sysslor, får plats i god familj, till 3½ års gosse, nu genast eller 1 april. Svar med lönepret. och foto. till »Fru W. W.», Iduns exp., Stockholm.

KVINNLIG sjukgymnast med bästa betyg från privat sjukgymnastkurs erhåller genast plats å gammalt välkändt svenskt Parisinstitut. Fullständig skolunderbyggnad fordras — synnerligast i franska och engelska. Betygsafskrifter, ref., foto, som återändas torde adresseras till: »Suédois», Bureau 45, Poste Restante, Paris.

Folkskollärare (30 år) önskar till hösten hushållerska. Svar jämte löneanspråk och foto. sändes märkt »Z. Z. Hösten 1910», under adr. S. Gumelii Annonb., Sthlm f. v. b.

Föreståndarinna. Energisk, reel dam med goda relationer sökes som föreståndarinna och husmoder för norrländsk kurort. Svar till »Framtida», Iduns exp.

Ung flicka med vårdad uppfostran, ordentlig och samvetsgrann, kunnig och villig åtaga sig att sköta innessysslorna i ett godt hem fr. nästk. 24 april, torde anmäla sig före den 21 mars under adress fru A. W.—g, Djursholm.

Husföreståndarinna

fullt kompetent i matlagning och ett hems skötande får plats hos ungherre den 1 april. Svar med uppgift om ålder samt åtföljdt af foto. och ref. till »Gudsfrövaltare», Gumelii Annonbyrå, Malmö.

Frisk, barnlös änkefru eller medelålders fröken

barnkär och fullt kunnig att med ordning och sparsamhet sköta ett mindre hem i stad, där husmodern är förhindrad att nämnvärdt deltaga i hemmets skötsel, erhåller genast plats som husföreståndarinna mot en lön af kr. 20 à 25 pr månad. Duglig jungfru finnes. Svar, åtföljdt af rek. och helst äfven foto., som genast returneras, emotes till »Affärsman», adr. S. Gumelii Annonbyrå, Malmö.

Vid Karlskrona Högre Läroverk för flickor

blir nästa läsår en lärarinnebefattning i svenska och matematik samt historia eller geografi ledig. Högre kompetens erfordras. Ansökningar, ställda till styrelsen, torde insändas före den 20 mars till föreståndarinnan.

Föreståndarinnebefattningen vid Kristinehamns Elementarläroverk för flickor

är till ansökning ledig före nästk. mars månads utgång. Sökande bör hafva genomgått Högre Lärarinneseminarier i Stockholm eller äga därmed jämförlig kompetens. Aflöning enligt lag med husrum, bestående af tre rum och kök, lyse och vedbrand. Friskbetyg erfordras.

Kristinehamn den 24 febr. 1910. STYRELSEN.

Vid Kristinehamns Elementarläroverk för flickor

finnes fyra ordinarie ämneslärarinnebefattningar till ansökning lediga före nästkommande mars månads utgång, i följande ämnen: en lärarinna i kristendom, modersmålet och historia; en d:o i matematik, naturkunnet och geografi; en d:o i modersmålet, historia, geografi och matematik; en d:o i engelska, modersmålet och franska. Utbyte af ett eller annat af dessa ämnen kan ske, allt efter omständigheterna. Lagstadgad lön jämte pensionsbidrag. Friskbetyg erfordras.

STYRELSEN.

Köksföreständerskeplatsen

vid Västerviks lasarett kungöres härmed ledig att tillträdas den 1 nästkommande maj.

Lön 400 kr. pr år jämte allt fritt. Ansökningshandlingar åtföljda af betyg och åldersuppgift insändes före den 14 mars till

Lasarettsdirektionen i Västervik.

Vid Sköfde Elementarläroverk för flickor

önskas från och med nästa läsårs början två med högre kompetens utrustade lärarinnor, en i tyska och engelska språken och en i biologi, fysik och kemi samt matematik. Lagstadgad lön jämte pensionsbidrag. Ansökningshandlingarna äfvensom läkarbetyg böra föredas den 20 mars 1910 insändas till

STYRELSEN.

PLATSSÖKANDE

VARMLANDSKA, något hushållsvan, önskar plats som hjälp och sällskap i bättre hem, eller hos äldre ensam dam. Kan äfven biträda med läxläring om så önskas. Svar till »L. N.», Sillerud.

I matlagning, bakning, sömnad, hushållsvan, bildad flicka, söker plats. Goda rek. Svar »Arbetsam—Gladlynt», S. Telegrafbyrån, Sthlm.

BILDAD, huslig flicka, kunnig i matl., bakt., sömnad, handarb. söker plats. Vackra betyg och rek. Norra Inack: Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

I prästgård eller annat godt landthem önskar ung, bättre flicka plats som sällskap och hjälp i husliga sysslor. Liten lön önskvärd. Svar »Sjökaptensdotter», Håstholmen (Östergötland).

UNG flicka, kunnig i matlagn., bakt., handarb. m. m., söker plats till 1 april i godt hem, där jungfru finnes. Betyg från hushållsskola och förut innehåfd plats. Svar till »22 år», Strängnäs p. r.

SOM hjälp och sällskap hos äldre vänlig familj eller dam, önskar kunnig bildad med flicka plats. Svar »P. L.», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

LANDTRUKAREDOTTER önskar plats den 1 april eller 1 maj i bättre familj, helst prästfamilj, i södra Sverige att gå frun tillhanda och få inhämta kännedom i matlagning samt andra hushållsbestyr. Sökanden är villig deltaga i alla förekommande öromål. Svar till »Familjemedlem», Åhus p. r.

LÄRARINNA med flerårig praktik vid skola och i familj önskar till hösten plats. Talar flytande tyska. Goda betyg och rekom. Svar till »A. R. N.», Malmö p. r.

UNG flicka, af god familj, önskar för sommaren anställning som resällskap och hjälp för äldre dam. Svar till »Fritt vivre», Iduns exp.

PLATS önskas af flicka i hushåll som husmors hjälpredda; är villig och arbetsam. Svar till »Elsa», Bollebygd p. r.

ENKEL, elementarbildad flicka önskar plats i fam., kunnig i handarbete, sömnad, stenografi, maskinskrifning. Villig deltaga i hvarje handa öromål. Rek. från förut innehåfda platser. Svar till »F.», Jönköping p. r.

USEFUL help aged 24 requires situation in good family (English preferred) where servant kept. Domesticated, good plain cook and sewer. Speaks English five years reference. Write: Miss Högm., 5 Haslingden Drive, Toller Lane, Bradford, England.

LÄRARINNA, undervisningsvan, anspråkslös, önskar plats att läsa med yngre elever. Kan undervisa äldre i språk. Svar till »S. E.», Jönköping p. r.

PRÄKTISK, ordentlig landbrukaredotter önskar plats i godt hem. Är kunnig i husliga öromål, sömnad, strykning och handarbete. Svar »Vären 1910», Kungälv p. r.

BILDAD, huslig 30-årig flicka önskar medfölja ensam dam eller familj till utlandet. Kunnig i matlagning, bakning, sömnad och alla i ett hem förekommande öromål. Barnkär och van vid barn. Något språkkunnig. Goda rek. Svar mottages tacksamt »Pålitlig 1910», Iduns exp. f. v. b.

PLATS att förestå hem, där husmoder saknas eller hos ungherre, önskar 30-årig bättre oberoende flicka, van att förestå hushåll och kunnig i allt som hör till ett hems skötande. Barnkär. Svar emotes tacksamt till »Pålitlig och sparsam», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD, något musikallisk 19 års skänkska, från godt hem önskar mot fritt vivre plats som hjälp och sällskap i god och treflig familj. Helst å större egendom i mellersta Sverige. Svar till »Huslig och ordningsfull», Malmö p. r.

PLATS i god familj önskas till den 24 april af bättre huslig flicka, kunnig i matlagning, bakning, sytning samt allt i ett hem förekommande öromål, har genomgått hushållsskola. Tacksamt för svar »Huslig 25 år», Lund p. r.

UNG flicka önskar mot fritt vivre plats i bättre vänlig fam. i Sthlm eller dess närhet för att deltaga i förekommande öromål. Är villig betala något litet om så fordras. Svar till »R. N.», Karlshamn p. r.

Ett äldre, bildadt fruntimmer från Finland som blifvit uppfostrad i Sverige önskar åter om möjligt få någon anställning därstädes såsom sällskap och hjälp i hvarje handa husliga öromål, äfven såsom lektriss. Svar emotes tacksamt till »M. J.», Norrköping p. r., där betygsafskrifter och upplysningar lämnas.

Ung, bättre flicka, enkel och anspråkslös, önskar plats i lugnt stilla hem i vacker trakt på landet, för att lära matlagn. och för öfrigt delt. i hemmets skötande. Svar emotes und. adr. »Else 20 år», Göteborg 7, p. r.

En flicka

med 3 års praktik i sinnessjukvård, önskar till 1:ste april plats som privat-sköterska till sinnessjuk person. Tacksamt för svar till »Kunnig, Kiosken, Brunnsparken», Göteborg.

NERVSJUKA erhålla god kärleksfull vård i stilla hem. Ref. af läkare m. fl. Vidare genom bref till »H. D.», Vadsstena p. r.

ENGELSKT hem i Dalarne, hög skogs-luft, med tillfälle att få engelska lektioner af infödd engelska, erbjudes af miss Young, Snöån, Ludvika.

ENGLAND, comfortable Home life offered to young educated ladies wishing to learn the language. Swedish Ref. Kimber, 4 St. Stephens Road West, West Ealing.

I godt hem i mindre stad i Södermanland, där fullständig läroverk finnes för gossar och flickor, erbjudes inack. för ensamt stående barn i ålder från 5 år. En egen gosse finnes till lek- och skolkamrat. Ref. gifvas. Svar med adr. »Sept. 1910», Stockholm C. p. r.